

EL APOCALIPSIS

Kenda Diosa o'ka'apo kurudya' huadaritere o'ka'apo. Diosa Juantaj o'nopoea'uyate.

Kenda Diosa o'ka'apo Jesucristoa o'nopoea'uyate.

1 ¹Kenda Diosa ida o'ka'apo Diosa Jesucristotaj o'nopoea'uyate. Jesúsén huaknopoe'eritaj kenda kamanopoe'po Jesucristotaj o'nopoea'uyate. Do'taj Jesucristoa Diosen huata'moneri me'nigta'moname'ne. Do Juan Jesúsén huanigpeika'eri huanaba' ijje. Kenda Diosa ida o'ka'apo Diosen huata'moneria me'nopoeame'ne. Kenda opudomeytaj on'nigmadoya'ne. ²Diosa me'nopoeame'ne buttida ijjay. Aya' Jesucristoa me'nopoeame'ne buttida ijjay. Aya'da ijtiahuaymey buttida ijjay. ³Kenda Diosa o'ka'apo me'nopoea'deme'ne. In beroba'te on'nigmadoya'ne. Ke'na on'mona'pakika'apo durugda o'nika'apo. Huaknopoe'eri egkupopakte in e'madoya'taj on'peepo on'nigpeika'po durugnada o'nika'apo. Kene'huaya' huame'noe meyo'hue'da o'e.

Siete huabata'dikea' jakeritaj Juana o'manigmadoya'uyate.

⁴Asia huadaribayo nogyo nogyo opudomey Cristoen huaknopoe'eri Apagba'taj a'peeya'po bo'kupopakika'.

Siete huabata'dikea' jakeritaj on'nigmadoya'ne. Dios oy o'ika'. A'ennada o'ika'uy. Kenpa'ti nogok bo'huatiakapone. Diosa opudomeytaj daka' mo'nigkike'po mo'tinepahui'po kenpa'ti opudomey huaknopoe'eritaj mo'manopo'noeyike'. Siete Diosen Nokirega Diosyo o'nika'po konigti opudomeytaj daka' mo'nigkike'po mo'matinepahui'po kenpa'ti mo'manopo'noeyike'. ⁵Opudomeytaj Jesucristoakon daka' mo'nigkike'po mo'matinepahui'po mo'manopo'noeyike'. Jesucristoa Diostaj buttida o'huaa'ika'uyate. Konig huakkurueritaj Diosa Jesucristotaj kubarakya' o'noyhuada'uyate. Diosere o'eonhuahuika'po. Huakkurueri huairi o'ika'. Aya' huadaribaya'da gobierno huairia Jesucristotaj nigpeika'dik o'ne. Jesucristoa oro'omeytaj di'da mo'ene. Oro'omeytaj mo'nigbueydepo ke'nen mimia oro'omeyennopo'taj mo'nopo'tihueke'po oro'omey dakhuea' e'ka'taj mo'bakkahuea'uyne. ⁶Oro'omeytaj konig huairionig bo'yahuea'uyne. Konig Cristoen huamanigtiona'pakika'erionig sacerdote bo'yahuea'uyne. "Dakiti Dios." "Diosnayo huadakda o'e." Tiona'pakika'dik o'ika'ne. Kenpa'ti

Diostayo'da nigpeika'dik o'ene. Dios Jesucristoen apag o'e. Jesucristo hueretda Huairi o'e. Kenpa'da huadakda o'ika'. Kenyo'da 'urua'da kenpa'ti teynanada o'ika'. Aya'ada kenda kan'batia'pakike'. Aya'tada teyda kamanike'. Kenpa'ti aya'ada Jesucristotaj kan'nigpeike'. Kenyo'da kajike'.

⁷Yan'tiahuayti', Cristo 'urunanada o'epo konig e'sihui'yo e'huarakte aya'ada bo'tiahuayapone. Kenomeyakon on'pidtuka'uyatenig'a Cristotaj on'tiahuayapo. Nogbaya' nogbaya' nog aratbut nog aratbut aya'bayoda huae'eri aya'ada yan'tiahuayapet. Pai'nanada o'nepo yan'bahuikapet. Huakka' on'me'pukpo yan'bahuikapet. Ken konigda o'eapo.

⁸“Do Dios ijjepe huakkuru huae'eri ijjepe. Konig la letra A huakkuru letra o'ika'nig do huakkuru huae'eri ijjepe. Ijjeonhuahuikay. Kenpa'ti kene'huaya' huae'eri ijjepe konig la letra Z kene'huaya' letra o'ika'nig do kene'huaya' huae'eri ijjepe, ijjeonhuahuika'apoy.” Huairi Diosa oa'uyate. Kenyo'da teyda o'epo aya'da ka'dik o'e. Oy o'ika'. A'nennada o'ika'uyate. Nogok mo'nigtiakapone.

**Cristo 'urunanada o'enig Diosa
Juantaj o'tiahuay'ea'uyate.**

⁹Juan ijjepe Cristotaj huaknopoe'eri ijjepe opuden huama'buyonig ijjepe. Opudomey Jesucristotaj moknopoe'epo pai'da mo'nopo'ede. Opudomeyere dokon pai'da ijnopo'eonhuahuay. Opudomeyere Diosen Huairi Jesucristotaj oknopoika'po o'nigpeika'ne. Opudomeytere Cristo bo'tihuapoke'po Diostaj oknopoika'po o'nigpeika'po batikhue' o'ika'ne. Diosen Huadak Hua'a ijmanbatia'pakikame'nok kenpa'ti Jesucristotaj ijmanbatia'pakikame'nok

huagkuta'mejyo Patmosyo huabokereka bo'tohua'uyne. ¹⁰Patmosyo domingote, Huairi Jesucristotaj e'tiona'pakikame'noete Diosen Nokirega me'nopo'toeonhua'depo ta'poyen do'taj be'api' Jesucristoapi' 'utta'da menokoy'uyne. Konig trompetatone'a eapa' 'urua'da mena'uyne. Kentaj ijpee'uy.

¹¹—Do konig la letra A ijjepe, huakkuru huae'eri ijjepe ijnoeonhuahuikay. Kenpa'ti konig la letra Z kene'huaya' huae'eri ijjepe. Kenda i'tiahuaydenig beroba'te yamanigmadoya'. Asia huadariyo huaknopoe'eritaj yamanigba'ta'mona'. Huakka' jakyo huaknopoe'erien jakyo ogkupopakika', Efeso huakka' jakyo huaknopoe'eritaj yamanigba'ta'mona'. Esmirna huakka' jakyo huaknopoe'eritaj yamanigba'ta'mona' kenpa'ti Pérgamo huaknopoe'eritaj, Tiatura huaknopoe'eritaj, Sardis huaknopoe'eritaj, Filadelfia huaknopoe'eritaj, Laodiceaya' huaknopoe'eritaj yamanigba'ta'mona'. —Mena'uyne.

¹²Be'api' ijnopo'epo tanya' ijkorudpo oro huaka' siete huabid huakjey huakpaka' ijtiahuay'uy. ¹³Ke'na konig Diosen Huasi'po Diosa o'ta'mona'uyate, huabokerek hua'ite o'bopo oro huakjey huakpaka' nopoyo ijtiahuay'uy. Huabokerek e'bo'te ijtiahuay'uy. Konig huairitone' 'urua'da o'dot'ika'nig yudtaj huabidokda e'ot ijtiahuay'uy. Huabidokda o'otpo, huakagkate e'tie' orobijtone' o'otuy. ¹⁴Huakuhuij yerenanada konig kutajmenonig konig huakupakuno'te yerenanada o'ika' ken konig huakuhuij o'epo, huakpo konig ta'ak diga'da e'bakpakonig eyda o'epo, ¹⁵hua'ikon 'urunanada o'epo konig siroeyonig eynanada konig senognada o'epo ken konig hua'i 'urunanada o'epo, 'utta'nanada oa'po konig huahuetone'

epa' 'utta'nanada o'ika' konigti ke'na 'utta'nanada oa'po. ¹⁶Ke'nenba' huada'kopen siete siokpo o'eme'. Teyda o'epo o'toeme'. Diosen hua'a ighua'da o'mana'ika'nig konig ke'nen huakittaya' siro o'orokme'. Siro botpenpenda igku'etda o'epo, ke'nenkok konig niokpo eynanada o'ta'teika'. Ke'nenkok niokponig eynanada o'eme'. Kentaj ijtiahuay'uy.

¹⁷Huairi Jesucristotaj ijtiahuaydepo e'bueyonig ke'nen'ita'pote ijhu'ekon'uy. Konig huakka'nanada ijme'pukpo ijhu'ekon'uy. Huada'kopen be'tibata'tepo,

—Me'pukhue' yae'. Do huakkuruda huae'eri ijje'y kenpa'ti kene'huaya' huae'eri ijje'y. ¹⁸Doyo'da ijnoeonhuahua'apoy. Do ijbuey'uynig'a onte'ti ijnoyhuadpo batikhue'ada ijnoeonhuahuika'apoy. Aratbut bueydik o'neapo mana'dik ijje'y kenpa'ti aratbutkudaktaj matoi'ika'dik ijje'y. ¹⁹Kenda i'tiahuaydenig yamanigmadoya'. Kenda konig oyda o'e kenpa'ti konig o'eaponig yamanigmadoya'. ²⁰Siete siokponig ke'na o'ne. Kenpa'ti oro huaka' siete huakjey huakpaka' ke'na o'ne Diosa soata'yo o'nopo'ika'uyate. Diosa manopo'eahue' o'unhuahuika'uy'nyg'a oyda ijmanopo'ea'apoy. Ken siete siokponig siete huakka' jakyo huaknopoe'erien huamatoe'eri huairi o'ne. Siete huakjey huakpaka' siete huakka' jak huaknopoe'eriomey kenda o'ne. —Huairi Jesucristoa kurudy' mename'ne.

Huaknopoe'eri siete huakka' jakya' egkupopakika'yo yamanigmadoya' Cristoa ona'uyate. Efeso huakka' jakyo huaknopoe'eritaj Juana o'manigmadoya'uyate.

2 ¹Efeso huakka' jakyo huaknopoe'eri huamatoe'eri

huairitaj yamanigmadoya'. In ona'nigda yamanigmadoya': "Do Huairi Jesucristo ijje'po do'hued huada'ko huaba' siete siokpo ijmatoi'kay. Siete oro huaka' huakjey huakpaka'te ijhua'ikay. Huaknopoe'eri ijkay. ²Aya'da huaknopoe'eri ogkika' ijmaknopoe'y. Opudomey Efeso huaknopoe'eri diga'da Diosen bo'kika'nig kenda o'noknopoe'ne. Do'taj mo'nigpe'ika'po huakka'da bo'kika'depo batikhue'ada bo'kika'nig o'noknopoe'ne. Huabokerek opudomeyere o'nepo dakhuea' ogkika'nok onte'ti oro'omeyere kupopakhue'dik mo'ene, mo'mana'ika'uy. Kenda o'noknopoe'ne. Kenpa'ti nogomey huamanmadika'eri opudomeyere o'nepo, 'Diosa huata'mona'eri huamanmadika'eri o'ey.' Nama'da mona'uyne. Kenomeytaj daka' mo'batiahuaydepo mo'peepo da huaa'eri o'ne, mo'nokotuy. ³Do'taj moknopoe'po daka' moknopoe'po pai'da mo'nopo'eonhuahuika'po okbatikhue'ada moknopoeonhuahuika'po do'taj huakka'da bo'kika'po aroghue'ada bo'kika'uyate. ⁴Huakkuruda do'taj o'noknopoe'po do'taj huakka' di'da o'nika'uy. Kenpa'ti huayahuaya huakka' di' mo'maika'uy. Oynayo suhuigda di' on'maika'ne. Kenda dakhue'da o'enek konig pakhue' ijje'y. ⁵Konig huakkuruda huayahuaya di'da mo'maika'uy kenpa'ti do'taj huakka'da di'da o'nuyne, kenda okkahuehue' yanika'. Yan'nopo'korea'. Konig huakkuruda huakka'da di' o'nuyne onte'ti di'da me'nika'. Nopo'koreahue' ee'nayo opudomeytaj on'huahua'apone. Castiga a'magkaya'po on'huahua'apone. Nopo'koreahue' ee'nayo konig huakjey e'bakkay'onig opudenbaya' onte'ti do'taj oknopoe'ue' o'neapone. ⁶Opudomeyanayo huadakda boka'po nicolaifas nama'da en'manmadika'taj

bo'huadiayne. Dokon nicolaítas nama'da en'manmadika'taj ijbahuadiay. ⁷Diosen Nokirega huaknopoe'eritaj o'mana'nigda daka' aya'ada kan'pee': Opudomey daka' o'noknopoika'ne on'nigpeika'po okbatikhue'ada on'nigpeika'po konig dakhuea' kikahue' mo'epo gana huaka'eri mo'epo. Kurudyo Apag Diosere durugnanada mo'eonhuahuika'apo. Efeso huaknopoe'eritaj yamanigmadoya.'" Jesucristoa do'taj Juantaj kenpa' mename'ne.

Esmirna huakka' jakyo huaknopoe'eritaj Juana o'manigmadoya'uyate.

⁸Esmirna huakka' jakyo huaknopoe'eri huairitaj yamanigmadoya'. In ona'nig yamanigmadoya': "Do huakkuruda huae'eri ijje. Do kene'huaya' huae'eri ijje. Ijbuey'uyunig'a onte'ti kubarakya' ijnoyhuadpo onte'ti ijnoeonhuahuikay. Opudomey huaknopoe'eritaj o'nona'po: ⁹Aya'da bo'kika'nig aya' pai'da mo'nopoika'nig kenda ijnopoe. Opudomey katepi' matohue' mo'epo pai'da mo'epo Diostaj moknopoika'po Diosen huakka'da mo'matoika'ne. Kenda ijnopoe. Judío aratbuta opudomeytaj mo'huamahui'ika'nig. Kenda ijnopoe. Oro' judío huae'eri o'ey. Diosen aratbut o'ey. Nama'da mona'po toto'taj on'nigpeika'po toto'en o'nika'. ¹⁰Opudomey huaknopoe'eritaj dakhuea'da mogka'aponig'a me'pukhue'da yane'ti. Toto'a kenda o'pakpo menpa'ti Diostaj oknopoebatikhue'da e'dik ya'eta'po a'nopeya'po suhue'da opudomeytaj huabakuda' jakyo bo'kuda'apone. Diez huame'noe pai'da mo'nopo'epo. Pai'da huabueydiktada e'uada do'taj okbatikhue'da menoknopoeo menigpeika'nok dakhuapa bo'yokapone,

Diosere mo'noeonhuahuika'apo. ¹¹Diosen Nokirega opudomey huaknopoe'eritaj mona'nig daka' aya'ada yan'pee'. Opudomey huaknopoe'eri okbatikhue'da eknopoeonhuahuika'nayo konig gana huaka'eri mo'epo e'bueyde'te ta'akyo maenhue' mo'epet.'" Esmirna huaknopoe'eritaj kenpa' yamanigmadoya' Jesucristoa do'taj Juantaj mena'uyne.

Pérgamo huakka' jakyo huaknopoe'eritaj Juana o'manigmadoya'uyate.

¹²Pérgamo huakka' jakyo huaknopoe'eri huairitaj yamanigmadoya'. In ona'nig yamanigmadoya': "Do Diosen hua'a huamana'eria o'nona'ne. Diosen hua'a konig siro botpenpenda igku'etda o'ika'nig o'nona'ne: ¹³Aya'da bo'kika'nig ken do'a ijnopoe. Huakka' jakyo kente opudomey mo'noika' aya'ada toto'taj e'nigpeika'ta' on'pakika'. Opudomeyen huakka' jakyo toto' konig huairi ee'pi' opudomeynayo do'tayo'da e'nigpeeta' bo'pakika'. Do'taj moknopoeeonhuahuika'po batikhue' mo'ene. Keyo o'nen huakka' jakyo kente toto' o'ika' Antipasa hueretda huadik o'mana'ika'po, Jesucristotaj yanoknopoe' o'mana'ika'uy. Antipasa meknopoika'nok nog huabokereka o'darakuyate. Kentaj e'darakde'te opudomey do'taj o'noknopoeo batikhue'ada do'taj o'noknopoe. ¹⁴Opudomey huaknopoe'eri Pérgamoya' suhue'ada nama'da bo'kika'po opudomeyere suhue'ada nama'da huaknopoe' o'noknopoika'. Konig a'nennada Balaam nama'da o'manmadika'uyate. Dios e'ketka'taj 'uhua on'arakpo e'nigmahuigde' Israel aratbut ken huaen kan'bapike' kenpa'ti Israel aratbut nogen huatoe'taj nogtaj

nogtaj kan'bakde'ike' Diostaj dakhuea' kagkike'. Kenda Israel aratbuttaj yamana'. Balaama Balac gobierno huairitaj nama'da kamanike'po ona'uyate. ¹⁵O pudomeyerekon suhue'ada kenda nicolaiftas aratbut nama'da on'manmadikika'uyate. Kenda o'noknopoe'po on'manmadikika'. Kenda nicolaiftas on'manmadikika'uyatenigtaj pakhue'nada ijje'po ijdiayikay. ¹⁶Konigepo yan'nopo'koreati'. Nama'da huaknopoe'eritaj yan'maenti'. Nopo'koreahue' ee'nayo castiga a'magkaya'po opudomeytaj ijhuatiakapoy. Konig siro huiyokda do'huedkittaya' o'orokpo nama'da huaknopoe'eritaj ighua'da ijmana'apoy. ¹⁷Diosen Nokirega me'nopo'toenok o'nona'ne. Opudomey huaknopoe'eritaj do'hua o'nona'nig aya'ada daka' yan'pee'. Opudomey huaknopoe'eri oknopoe'batikhue' ee'nayo konig toto'taj huayakhue' huaka'eri mo'epo. Konig Diosa maná aypo Israel aratbuttaj o'bayokika'uyate opudtaj mo'noeahuahuika'apone. Kenpa'ti huabodik on'dikka'apone. Huidyerete huabodik on'nigmadoya'ne. Ken huid huatoe'eriayo'da huabodik on'nopoe'apo." Kenda Pérgamo huaknopoe'eritaj yamanigmadoya' Jesucristoa do'taj Juantaj mena'uyne.

**Tiatira huakka' jakyo
huaknopoe'eritaj Juana
o'manigmadoya'uyate.**

¹⁸Tiatira huakka' jakyo huaknopoe'eri huairitaj yamanigmadoya': "Opudomeytaj o'nona'po Apag Diosen Huasi'po ijje'po do'hued huakpo konig ta'akonig o'epo aya'da bo'kika' kenda on'tiahuayika'ne. Kenpa'ti aya'da huanopoya' mo'nopoika'nig kenda ijnopoikay. Do'hued'i konig siro jeynanada o'epo kenda Dios o'ika'. Dokon konigti ijikay.

Konigti ijja'ikay. Nogpa' nogpa' ahue' ijikay. ¹⁹Aya'da bo'kika'nig ijnopoey. Nogomeytaj di' mo'maika'ne. Diostaj doeretaj moknopoe'ika'ne, pai'da aratbut huae'eritaj bo'tihuapokika'. Kenoka' pai'da mo'nopo'eonhuahua'po oknopoe'batikhue'ada moknopoeonhuahuika'. Kenda ijnopoey. Huakkuruda do'taj moknopoe'uyate. Oynayo huakka'da moknopoe'ne. ²⁰Nogda nogtiada dakhuea' boka'po opudere ettone' Jezabel o'ika'po opudtaj monmadikika'ne. Nama'da monmadikika'nig'a keje', oro'omeytaj onmadikahue' yae', onahued mo'ene. Diosen huamanbatia'pakeri ijje', Jezabel ea'ada do'hued huanigpeika'eritaj engaña e'magka'ada nama'da o'manmadikika'. Nogen huatoe'taj bakdejdik mo'ene, nama'da o'manmadikika'. Kenpa'ti 'uhua dios e'ketka'taj o'nigarakdepo e'nigmahuidge' ken huaen bape'dik mo'ene, nama'da Jezabel do'hued huanigpeika'eriomeytaj o'manmadikika'. Kenda dakhuea'da o'kika'. ²¹Yanopo'korea', yanopo'korea'. Nogok nogok ijhue'da Jezabeltaj ena'ika'tada e'nopo'korea'ta' pakhue' o'uyate. Nogtaj nogtaj huabokerektaj e'bakdejta' o'eretpakpo e'batikta' pakhue' o'uyate. ²²Oynayo Jezabeltaj castiga yogka'apoy. Huatai'yo dakhuee' onpahuedpo pai'da o'nopo'epo. Kenpa'ti kenomeya Jezabeltaj on'nigpeika'po konigti dakhuea' ogkika'po nopo'koreahue' e'ne'nayo kenomeytakon castiga ijmagka'apoy. Huakka' pai'da on'nopo'epo. ²³Kenomey konig Jezabelensi'ponig Jezabeltaj huanigpeika'eri o'nepo dakhuea' ogkika'nok, kenpa'da ijbarakapoy. Kenda huanopoya' mo'nopoika' kenpa'ti bo'pakika' doa ijnopoey. Kenpa'ti opudomey huadak e'kika'nayo huadakda

o'nogka'apone. Dakhuea' eka'nayo castiga o'nogka'apone. Kenoka' huaknopoe'eri aya'ada do'taj yan'nopounapet. ²⁴Opudnayo suhue'da Tiatira huaknopoe'eri Jezabelen e'manmadika'taj nigpeehue' mo'e kenpa'ti toto'en e'ireg e'manmadika' konig Jezabela o'manmadikika'nig opudomey oknopoe'hue' mo'ene. Nogiti nogiti nogda kika'dik mo'ene. Onahue' ijjeapoy. ²⁵Opudomeyte do tiakhued ee'ted kenda oy huadakda bo'kika'po nogiti nogiti nogok nogok batikhue'da huadakda yag'kikati'. ²⁶Opudomey huaknopoe'eri konig huayakhue' huaka'eri mo'epo kenda do konig ijpaki e'kika'nayo kenpa'da bo'kadhuahuika'po nogok doere aya' aratbut aya' huadaribayo nogyo nogyo aya'tada ighua'da o'mana'apone. ²⁷Konig do'hued Apag Dios mena'po, be'teypaka'uyne, opudomeykon doere teyda o'ea'pone. Ighua'da mo'mana'apo. Diosen taka'taj barakdik mo'ea'pone. Konig siropa'a sorokkosotaj sakdik o'e konigti Diosen taka'taj magka'dik mo'ea'pone. ²⁸Kenpa'ti Diosa siokpo magkesionig jeyda o'enig konigti jeynanada ijjenok do'taj 'urunanada o'noknopoe'apone. ²⁹Diosen Nokirega me'nopo'toepo opudomey huaknopoe'eritaj do'hua o'nona'nok aya' daka' yan'pee'." Kenda Tiatira huaknopoe'eritaj yamanigmadoya' Jesucristoa do'taj Juantaj mena'uyne.

**Sardis huakka' jakyo
huaknopoe'eritaj Juana
o'manigmadoya'uyate.**

3 ¹Sardis huakka' jakyo huaknopoe'eri huairitaj yamanigmadoya': "Opudomeytaj o'nona'po Diosen siete Nokirega me'nopo'toene. Kenpa'ti siete siokpo ijtoepo: Opudomey Sardis huaknopoe'eri aya'da bo'kika'nig kenda

ijnopoey. Diostaj o'noknopoe'epo Diostaj on'nignoe aratbuta opudomeytaj nama'da bo'huaa'nig'a Diostaj e'bueyonig mo'epo Diostaj eknopoe' mo'batikay'uynig'a. ²Yan'nopo'korea'. Diostaj ya'nonmabo'ika'. Onte'ti nogiti nogiti do'taj menoknopoe'. Konig mo'bueyaypo konig Diosa o'paknok suhue'da bo'kadhua'uy. Ken konig bo'kika'nig Diosnayo pakhue' o'e, ijnopoey. ³Huakkuruedda Diosen huadak hua'a e'manmadikade'te mo'peede'poko moknopoe'uyate kenpa'ti daka' mo'nigpeika'uyate. Konig a'nennada do'taj daka' moknopoe'ika'uyatenig okkahuehue' yanika'. Oyda suhuigda moknopoe'epo onte'ti yan'nopo'korea', onte'ti daka' yanoknopoe'epo yan'nigpeonhuahuika'. Nopo'koreahue' ee'nayo ekpoe' nighue' ee'te opudomeytaj on'huatiakapone. Castiga a'magkaya'po on'huatiakapone. Konig ekpoe' nighue' ee'te huabereeri on'tiakika'. Konigti do'taj ekpoe' nighue' ee'te on'huatiakapone. ⁴Sardis huakka' jakyo opudomey huaknopoe'eria suhue'ada dakhuea' kahue' mo'ika'uy. Do'taj moknopoe'ika' de'poko okbatikhue'ada daka' mo'nigpeika'nok yerenanada bo'otika'po konig 'uru'nopo'da doere on'noeonhuahuika'apo. ⁵Kenomey do'taj moknopoe'onhuahuika'po okbatikhue'ada moknopoe'onhuahuika'po kenpa'ti okbatikhue'ada do'taj mo'nigpeonhuahuika'po konig huayakhue' huaka'eri mo'epo doere yereda yudtaj bo'otika'apo doere mo'noeonhuahuika'apo. Opudomeyendik Diosen huanoeonhuahuika'ba'te e'timadoya'de' o'epo Diosa diktihuekehue' o'ea'po. Kenpa'ti Diosa e'peete Diosen huata'moneri en'peete 'Inomey do'hued huaknopoe'eri o'ne.' Ijbatia'pakapoy.

⁶Diosen Nokirega me'nopo'toenok opudomey huaknopoe'eritaj do Cristoa o'nona'nig aya'ada daka' yan'pee'."

Kenda Sardis huaknopoe'eritaj yamanigmadoya' Jesucristoa do'taj Juantaj mena'uayne.

**Filadelfia huakka' jakyo
huaknopoe'eritaj Juana
o'manigmadoya'uyate.**

⁷Filadelfia huakka' jakyo huaknopoe'eri huairitaj yamanigmadoya': "Opudomeytaj o'nona'po, do Diosenyoda' ijnignoikay. Diostayo'da ijnigpeikay. Hueretda Diosen Huasi'po ijje. Konig David huairi o'uyatenig konigti huairi ijje. Teyda mana'dik ijikay. Diosyo yagkud. Dios Huairiensi'po mo'ene. Suhue'tada ona'dik o'nene. Do'hua enade'te Diosyo bakuddik mo'eapone. Nogomeytaj: Tokudhue'dik o'nene. Diosensi'po ehue' mo'ene. Ona'dik o'nene. Do'hua kenpa' enade'te kudhue'dikda o'neapo. ⁸Aya'da opud bo'kika'nig ijnopoey. Do'taj menhuatiakpo do'taj me'noknopoe'po Diosensi'po yaneti'. Opudomeytaj o'nona'uayne. Diosyo kudhue' yane'. Be'api' opudomeytaj onahue'dik mo'ene. Suhue'da tey ee'pi' do'taj kenpa'ti do'hued huadak hua'ataj mo'nigpeika'. Kenpa'ti Jesucristotaj yoknopoe. Mo'batia'pakika'ne. ⁹Diosen aratbut o'ey. Suhue'ada nama'da oda'ika'. Diosen hueret huae'eri ehue' o'ne. Kenomey konig toto'en huanaba' o'nepo toto'taj on'nigpeika'po do'taj eknopoe'ta' pakhue' o'nepo opudomey huaknopoe'eritaj diga' on'tierikika'. Nogoknayo do ijpaknok kenomeya' opudomeytaj konig huairitaj hua'ikudate bo'tihuadapone kenpa'ti opudomeytaj di' ijmaika'nig ijmanopoea'apoy. ¹⁰Do'taj daka' men'nigepo mennigpeonhuahuika'. O'nona'uynok

opudomey daka' mo'nigpeika'dene. Konigepo kenoka' aratbut huabada pai'nanada on'nopo'eonhuahua'depo opudomeytaj on'batioka'apone kenpa'ti on'tihuapokapone. Menpa'ti huereta'da huaknopoe'eri ya'neta'po huereta'da huaknopoe'eri ehuepi' ya'neta'po aya'tada pai'nanada on'nopo'eonhuahua'apone. ¹¹Onte'ti idada ijtiakapoy. Buttida hua'a daka' oynayo moknopoe'po do'taj di' mo'epo mo'nigpeika'ne. Okbatikhue'ada daka' menoknopoe'. Do'taj o'noknopoe'po okbatikhue'ada do'taj di' menika'. Kenpa'ti okbatikhue'ada menigpeika'. Kenda e'kika'nayo be'api' o'nen e'neonhuahuika'taj oktiparathue'dik me'neapone. ¹²Aya'ada do'taj me'noknopoeonhuahuika'po okbatikhue'ada me'noknopoeonhuahuika'po konig toto'taj huayakhue' huaka'eri mo'eapone. Diosere ijmanoeonhuahuika'apoy. Kenpa'da durugnanada Diosere o'neonhuahuika'apo. Diosya' be'api' okbatohuahue'dik o'neapo. Diosensi'po o'nika' aya'ada on'nopo'epo. Huabo Jerusalen Diosen huakka' jak kurudya' o'huarakapo. Kenomey toto'taj huayakhue' huaka'eri Diosen huabo jakyo Jerusalenyo o'nika' aya'ada on'nopo'epo. ¹³Diosen Nokirega me'nopo'to'epo o'nona'po opudomey huaknopoe'eritaj do'hua o'nona'nok aya'ada daka' yan'pee'."

Kenda Filadelfia huaknopoe'eritaj yamanigmadoya' Jesucristoa do'taj Juantaj mena'uayne.

**Laodicea huakka' jakyo
huaknopoe'eritaj Juana
o'manigmadoya'uyate.**

¹⁴Laodicea huakka' jakyo huaknopoe'eri huairitaj yamanigmadoya': "Kenda ia'nig

ijka'apoy. Diosen hua'a buttida ijmana'ikay. A'ennanada Diosere ijjedepo aya'da bo'tiahuayika'nig ijka'uy. Opudomeytaj kenda o'nona'apone. ^{15,16}Aya'da bo'kika'nig do'hua ijnopoey. Jesucristotaj daka' ijnigpeikay nama'da boa'ika'nig'a 'urunanada nigpeehue' mo'ika'po suhuignanada bo'pakpo do'taj suhuigda on'nigpeika'ne konigepo opudomeytaj e'ok ekenpa' e'ka'ta' ijpaknig'a. ¹⁷Huakka'da o'matoyey. Huakka'da o'bae'uy. Nogiti pakhue' o'ey. Kenpa'ti uruda o'ey. Nama'da mo'nopoepo bo'a'ika'nig'a. Diostaj dakteynopo' ehue' mo'enok opudomeytaj be'api' matinepahui'dik o'nepo Diosen e'nopoika'nayo pai'nanada mo'ika'po opudomey ekpobigonig mo'epo Diostaj oknopoekahue' mo'ika'ne. Kenpa'ti konig Diosa opudomeytaj e'nigkika'ta' o'pakika' kendakon oknopoekahue' mo'ika'po kenpa'ti Diostaj konig 'uruda yudtaj nigbaothue' e'ika'nig Diostaj 'urunopo' ehue' mo'ika'ne. ¹⁸Do'taj daka' menoknopoepo dakteynopo'da yag'kika'. Konig royeretaj diga'da e'tihuede'te 'uruda oroyo' o'ika'. Konigti opud do'taj yan'nopo'korea' onte'ti nama'da nopoehue' yanika'. Daknopo'da yag'kika'. Onte'ti daknopo'da do'taj menoknopoika'. Do'taj durugnanada mo'eapone. Konig yudtaj e'manbasa' keregda o'ika' konigti 'urunopo'da yag'kika'. 'Urunopo'da boka'po Diostaj okbirahue' mo'eapone. Kenpa'ti konig ekpotasedapa' onte'ti Diosen daka' bo'tiahuayapone. Kenda Dios e'nigka'ta' o'pakpo 'urunanada moknopo'eapone. ¹⁹'Dakhuea' boka'ne,' aya'tada di' ijmaepo ijmanikay. Kenpa'ti kenomey kan'nopo'kore'po castiga ijmagkikay. Konigepo diga' yan'deretpakpo do'taj yan'nopo'korea'. ²⁰Ken konig opudomey huanopoya'da

do'taj e'dik o'nene ijbata'pakapoy. Men'pee'. Konig huabokerekapi' opudomeyen jakyo on'tiakdepo 'Ijtiaki,' eade'te kentaj mo'peepo mo'nigokhuike'po mo'bakuda'ika'. Ken konig e'nopo'toika'ta' ijpaknok do'taj me'de'ika'. Opudomeyere ijka'apoy. ²¹Okbatikhue'ada opudomey do'taj moknopoehuahuika'po konig toto'taj huayakhue' huagka'eri mo'eapone. Doere kurudyo Diosen huahuada bo'huadikapone. Keyo 'urua'nanada mo'eapone. Do Diostaj ijnigpeika'uy toto'taj huayakhue' huagka'eri ijje'uynok Diosa kurudyo me'behuika'uyne. Kenere huairi ijjepo ijhuadikay. Konigti opudomey toto'taj huayakhue' huaka'eriomey doere huairi kurudyo bo'huadikapone. ²²Diosen Nokirega me'nopo'toenok opudomeytaj o'nona'po opudomey huaknopo'e'eritaj do'hua o'nona'nok aya'ada daka' yan'pee'ika'." Kenda Laodicea huaknopo'e'eritaj yamanigmadoya' Jesucristoa do'taj Juantaj mena'uyne.

Kurudya' Diostaj "Dios huadakda o'e. Aya'da o'ka'uyate." Huikudate on'tihuadpo veinticuatro huairitone'a on'batia'pakika'uyate. Kenda Juana o'pee'uyate.

4 ¹Nogoka' kurudyo do ijmaepo akbogpe ekhuike' ijtiahuay'uy. A'ennada konig 'urua'nada trompeta Cristoa 'utta'da do'taj Juantaj mena'uyne. Onte'ti konigti mena'po: —Iyo do'te behuatiak. Nogoknanada konigti o'eapo o'tiahuay'ea'apone. —Mena'uyne. ²Ijhuiti ehue' Diosen Nokirega me'nopo'toe'uyne. Kurudyo konig huairitone'en huahuaad ijtiahuaymey. Apag Dios kentada o'huadika'. ³Apag Dios senogda konig jaspe 'uruda huid kenpa'ti konig cornalina huidbed senogda o'e, Apag Dios konig senognanada

o'ika'. Nogyo nogyo huahud huaneg 'urunanada togke' o'e. Togke' senognanada konig esmeralda huid senognada o'e. ⁴Kenpa'ti Dios huairien huahud huatiokpe huaneg veinticuatro huairitone' on'bahuadika'. Huairien huahudte huairitone' on'bahuadika'. Yereda yudtaj on'otika'po oro huakupetada e'ka' huakuot on'kuotika'.

⁵Diosen huahuadya' ojbed o'hua'ika' kenpa'ti 'utta'da konig kurud ea' doa Juana ijpee'uy. Diosen huakkurupen Diosen siete Nokireg o'nika'po siete huakjeytone'onig o'nokpakika'. ⁶Dios Huairien kuruteda konig huaduyda konig vidrionig irida ijtiahuay'uy.

Kenpa'ti Apag Dios huahud huaneg cuatro huanoeonhuahuika'eri o'nepo, huaso' huaneg huakpo on'to'ika'.

⁷Huakkuruda huanoeonhuahuika'eri konig apetpetonig o'e'uy. Bottaa'te konig vacanig o'e'uy. Bapaa'te konig huabokerekkokonig o'e'uy. Onte'ti botta' bottaa'tea' konig huatoposig e'yorepa' o'e'uy. ⁸Kenomey cuatro huanoeonhuahuika'eri okajpe on'toe. Nogtia nogtia huanoeonhuahuika'erien seis okajpe on'to'ika'. Huaso' huaneg huakpo on'to'ika'. Huanopo'yobeta' huakpo on'to'ika'. Apag Diostaj o'nona'ika'po:

Onnayo kenpa'da huadak i'ika', kenpa'da 'uruda i'ika', Apag Dios. Onnayo kenpa'da huadak i'ika', Apag Dios. Onnayo kenpa'da 'urunanada i'ika', Apag Dios. Dios Huairi i'e. Teynanada i'ika', Dios. Aya'nanada ka'dik i'e. A'nennada i'noeonhuahuika'uy. Kenpa'ti oy i'noeonhuahuika'po. Nogoknadakon i'noeonhuahuika'apo, Apag Dios. Kenda cuatro huanoeonhuahuika'eria o'nona'ika'po, batikhue'da huame'noe sikyoere o'nona'ika'.

^{9,10}Urunanada i'ene, Dios.

Dakiti, Dios, o'na Dios Huairi i'ene, i'noeonhuahuika', Dios. Kenda onte'ti onte'ti onpayo' e'nonade'te veinticuatro huairitone' huikudate on'tibahuadpo Dios Huairi huanegte huikudate on'tibahuadpo oro huakupetada e'ka' huakuot Diostaj on'yokpo, Diostaj on'batadi'kea'po,

¹¹Dios Huairi i'epo kenpa'da huadakkanada kenpa'da 'urunanada i'epo, onyo'da teynanada i'e. Aya'ada kada'ike'. Konigepo aya'tada i'ka'uyate. Konigepo i'paknok aya'da o'ika', kenpa'ti i'pakpo aya'tada i'ka'uyate. Kenda veinticuatro huairitone' Huairi Diostaj o'nona'ika'.

Beroba' kenpa'ti ovejasi'po Juana o'tiahuay'uyate.

5 ¹Kenoka' beroba' e'korrig Dios Huairien huada'koba'pen o'to'epo beroba'tiojpen kenpa'ti huakiregpen e'madoya' ee' ijtiahuay'uy. Beroba'te sieteta' e'tiondapike' o'enok okkujhue'dik o'uy. ²Diosen huata' moneritaj ijtiahuay'uy. Teynanada o'ika'po,

—¿Be'a huadaknopo'nada ya'e. Beroba' sieteta' e'tiondapike' okkujdik ya'ne? ¿Beroba'taj kan'tiahuaye'po be'a okkujdik ya'e? —Diosen huata'moneria 'utta'da o'mana'uy.

³Ken beroba' be'api' nogtiapi' okkujhue'dikda o'nuy. Kuruderi, huadarieri soroktoeripi' en'uktada kan'tiahuaye'po be'api' okkujhue'dik o'nuy. Nogtiapi' okkujhue'dik o'nuy. ⁴Konigepo be'api' huadaknopo'nada yanetpi' ijnopoe'po beroba'taj okkujdikpi' tiahuaydikpi' bahuahuayhue'da ijje'po huakka'da ijhui'kuy.

⁵—Nogiti huikhue' yae'. Judá aratbut nogtida teyda huairi o'epo

konig León o'epo Huairi Daviden
adhuea' huayayo o'epo cruzte
huayakhue' mo'nigka'uyate. Kenpa'ti
e'bueyada o'noyhuadpo huayakhue'
mo'nigka'uyate. Konigepo sieteta'
e'tiondapike' okkujdik o'e. Beroba'taj
tikujdik o'e. —Nogtiada huairitone'a
mena'uyne.

⁶Onpapayo' Diosere kenpa'ti cuatro
huanoeonhuahuika'eri eretnopoyoda
kenpa'ti huairitone' eretnopoyo
ovejasi'ponig Jesús hua'ite o'boika'.
Kentaj ijtiahuay'uy. Oro'tehuapa'
o'nigarakuyate. Siroa e'tukka'en e'en'
oklogde' o'epo ovejasi'po huakute siete
huakupi kenpa'ti siete huakpo o'ika'.
Siete huakpo Diosen Nokireg o'ne.
Diosen Nokireg huabada huadaribayo
ohua'e'ika'. Keyo aya'tada Diosa
o'tiahuaypo o'nopoika'. ⁷Ovejasi'po
Diostaj o'huahua'depo ken beroba'
Diosen huada'kobapen o'bae'uy.

⁸Beroba' e'ma'toqede'te cuatro
huanoeonhuahuika'eri veinticuatro
huairitone'ere Ovejasi'potaj huikudate
on'tihuadpo aya'ada huairitone'a arpa
on'beta'po oro siropu' copa on'toepo,
copate kenda 'uru'huieda o'epo Diostaj
huaknopoe'eria en'tiona'pakika'
kenda Diostehuapa' huieda o'ika'.

^{9,10}Huabodikda on'batadi'kea'po:

Jesucristo i'e. Dakhuea'
huaka'eria bo'arakuynok o'nen
mimia o'nigorokpo huakka'
aratbuttaj dakhuea' e'ka'
i'manopo'yarea'po o'bae'uy.
Nogda nogda aratbut, nogda
nog hua'a huaa'eri, nogda nogda
huakka' jak huae'eri, nogda
nogda huadaribayo huae'eritaj
o'baepo kenomeytaj Diosen
huairi kenpa'ti Diosen sacerdote
bo'yahuea'depo. Aya'tada
huadariyo on'mana'ika'apo
kenpa'ti on'ta'mona'ika'apo.
On'batadi'kea'uy.

^{11,12}Dios e'huae'yo cuatro
huanoeonhuahuika'eriere,
huairitone'ere huakka'nada millones
Diosen huata'moneri ijbatiahuaypo
kenpa'ti ijmapeemey,

Diosen Ovejasi'potaj
on'nigarakuyatenok ke'na
huairi teyda kae'po, aya'tada
ta'mona'dik kaike'po, aya'da
ke'nenyo'da kabae'po aya'da
kanopoe'po, aya'tada teyda ka'dik
kae'po, ke'nayo'da huadaknanada
o'e kan'manbatia'pakike'po,
'urua'nanada o'e. Aya'ada
batia'pakdik o'nika'apo.
Aya'ada huata'moneria 'utta'da
o'da'nok kenda ijpee'uy. ¹³Dios
Ovejasi'poere kenpa'da huadakda
o'nika'. Dakiti. Ya'nona'ika'.
'Urunanada mo'ene. Teynanada
mo'ene. Ya'nona'ika'.

Diostaj kenpa'ti Ovejasi'potaj nogok
nogok yan'batia'pakonhuahuika'.
Kenda aya'da en'da'te, aya' Diosa
o'ka'uyatenig'a aya' kurudyo huae'eria
en'da'te, aya' huadariyo huae'eria
en'da'te, aya' soroktoyo huae'eria
en'da'te, aya' huahuayo huae'eria
en'da'te, do'hua ijpee'uy.

¹⁴—Kenda kaike'. —Cuatro
huanoeonhuahuika'eria o'da'uy.

Kenpa'ti veinticuatro huairitone'
huikudate on'tibahuadpo, “Dios
'urua'nanada o'e. Kenpa'da
huadaknanada o'kika'. Dios
huanoeonhuahuika'eri o'e.” O'da'uy.
Kenda veinticuatro huairitone'a o'da'uy.
Diostaj o'da'uy.

**Sieteta' e'tiondapike'
Ovejasi'poa okku'uy.**

6 ¹Diosen Ovejasi'poa nogtida
e'tiondapik ekkujted ijtiahuay'uy.
Kenpa'ti:
—Yatiak. Yatiahuay'. Cuatro
huanoeonhuahuika'eria onokteteyo'

'utta'da eda'te konig kurud epa'
'utta'da ena'te ijpee'uy.

²Yereda caballotaj ijtiahuaypo ke'na caballote o'huadpo kumej o'toepo. Huayakhue' huaka'eri huakuot o'edepo huayakhue' e'ka'ta' o'pakpo nogtaj nogtaj Diosen taka'taj huayakhue' ya'magkadhuahuika'apet. Kenda ijtiahuay'uy.

³Diosen Ovejasi'poa bottaa' e'tiondapik ekkujde'te

—Yatiak. Yatiahuay'. Bottaa' huanoeonhuahuika'eria ea'te ijpee'uy.

⁴Nogda caballo huabed o'hua'. Ke'na caballote on'huadpo huaboro' siroda o'epo huadariere aratbut huayahuaya en'manoeyanhuahuika'te huayahuaya kan'barakike'po caballo huabedte huahueritaj Diosa teyda ya'ea'apet.

⁵Diosen Ovejasi'poa bapaa' e'tiondapik ekkujde'te,

—Yatiak. Yatiahuay'. Bapaa' huanoeonhuahuika'eria ea'te ijpee'uy.

Caballo huasik ijtiahuay'uy. Ke'na caballote on'huadpo huata'huahuay'ea' huaba'a e'toe' ijtiahuay'uy. ⁶Botta' botta' huanoeonhuahuika'eriomeyen huanopoya' ea'te ijpee'po,

—Nogok sue'da aypo o'epo. Trigo nogkilotida huakka'teda ee'te nogme'noetida e'baa'huapa o'enok. Bapa' kilos cebadakid aypo huakka'teda ee'te nogme'noetida e'baa'huapa o'enok. Hueymey olivotaj okteghue' yane'. Kenpa'ti uva hueymeytaj okteghue' yane'. Ijpee'uy. Olivo huada konig huasihuaj huaka' o'e. Uva huada konig vino huaka' o'e.

⁷Diosen Ovejasi'poa botta' bottaa' e'tiondapik ekkujde'te,

—Yatiak. Yatiahuay'. Botta' bottaa' huanoeonhuahuika'eria ea'te ijpee'uy.

⁸Caballo huayekon ijtiahuay'uy. Ke'na caballote en'huadte on'dikka'uy Huamabueyika'apoeri. Ke'nenta'poyen konig kubarakonig ijtiahuay'uy. Ke'na

o'paknok huakka'tada barakika'dik ya'neapet. Aratbut nogtaj nogtaj huayahuaya on'bahuadiaypo yan'barakonhuahua'po huakka'da yan'mabueyikapet. Kenpa'ti aypota' yan'kusitokpo yan'mabueyikapet, huakka' on'madigpakpo huakka'nada yan'mabueyikapet. Kenpa'ti toyahuehue'dikda huae'eria huakka'tada ya'mabatiarakikapet.

⁹Diosen Ovejasi'poa huabaniga' e'tiondapik ekkujde'te aratbutkudaken nokiregtaj ijbatiahuay'uy. Diostaj 'uhua e'nigbarakika' kutopa o'ika'. Kutopatoyo aratbut nokiregtaj ijbatiahuay'uy. Kenomeya' Diosen hua'a on'manmadikika'uyning kenpa'ti Diosensi'po Jesucristotaj yoknopoe on'batia'pakika'nok kenomeytaj oknopoehue' huae'eria on'barakuyate. Kenomey huaknopoe'erien nokiregtaj ijbatiahuay'uy.

¹⁰—Kenpa'da huadakkanada i'ika', Dios Huairi. Kenda ijka'apoy ea'nayo i'kika'ne. ¿Huadariya' oknopoehue' huae'eria oro'omeytaj bo'arakuyne. Kenomeytaj menokata castiga magka'dik ya'epo? —'Utta'da huaknopoe'erikudaken nokirega Diostaj o'nona'uy.

¹¹Ken yereda yudtaj huaok Diosa o'bayokuy. Huaknopoe'erikudaktaj o'bayokuy. “Nogitimon yan'nigika'. Nogok nogomey huaknopoe'eri huama'buy Jesucristotaj huanigpeika'eritaj huehuela' dakuapa kanakbarakene' daka'da yan'nigunhua'.” Diosa o'mana'uy.

¹²Diosen Ovejasi'poa nogba'yo e'ayhua' e'tiondapik ekkujte doa e'tiahuayde'te huadari diga'da o'iyegaponig, konig sikda yudtanig niokpo o'sikpakaponig, konig mimia'da puug o'bedpakaponig kenda ijtiahuaymey. ¹³Kenpa'ti konig huakka'da e'bapokte higuera huada

burada diga'da on'dakotika', huakka'da on'dakotika' ken konigti huakka' siokpo kurudya' huadariyo o'bakotapetnig kenda ijtiahuaymey. ¹⁴Kenpa'ti beroba' o'korigonpo onte'ti tiahuahue'dik o'ika' konigti kurud o'korigonpo onte'ti tiahuahue'dik ya'eapetnig kenda ijtiahuaymey. Kenpa'ti aya' huakupa nogyondakon yan'hua'apetnig, aya' huagkuta'mej nogyondakon yan'hua'apetnig kenda ijtiahuaymey. ¹⁵Aya'ada Diostaj on'me'pukpo huata' a'tiokaya'po huakogyo yan'iregapet kenpa'ti sipana'kupatoyo yan'iregapet. Gobierno huairi, huakupe huairi, sorotataj huairi, huamata'moneri huairi, huanaba'ere aya'ada yan'iregapet. Huakupataj huidtone'taj ona'po:

¹⁶—Oro'omeytaj bo'tibuka' huidtone'. Diostaj mokirega'. Ovejasi'poa castiga e'magka' mokirega'. —Huakupataj huidtone'eretaj ya'nona'apet. Kenda ijpeemey kenpa'ti ijtiahuaymey.

¹⁷Oy aya' dakhuea' huaka'eritaj Diosa kenpa'da castiga ya'magka'apet. Diostaj be'api' okmonhue'dik o'ne.

**Israel aratbuttaj
o'batimadoya'uy. Diosen aratbut
o'ne kan'matinopoike'po
o'batimadoya'uy.**

7 ¹Nogok botta' botta' Diosen huata'moneritaj do Juan ijbatiahuaymey. Huadariyo adyon nogyon nogyon en'bote ijbatiahuaymey. Bapoka huadarite bapokhue' yae', e'pogte bapokhue' yae', kenpa'ti ohueyte bapokhue' yae' Diosen huata'moneria e'bapoktaj ya'nona'apet. ²Nog Diosen huata'moneritaj ijtiahuaymey. Keya' niokpo orokika'yen o'tiakpo “In Diosensi'po o'e,” huatimadoya' o'totiak. Huatimadoya' Dios huanoenhuahuika'erien huadik huaka' o'e. Ke'na huata'moneria

'utta'da ya'mana'apet. Botta' botta' Diosen huata'moneri ene'te 'utta'da ya'mana'apet. Botta' botta' Diosen huata'moneritaj Diosa o'bateypaka'denok ke'poda ogka'dik ka'nike'po, huadaritaj e'pogeretaj ke'poda ogka'dik ka'nike'po, kenomeytaj 'utta'da o'mana'po,

³—Huanoyte Diosen huanigpeika'eritaj “In Diosensi'po o'e,” timadoyahued ee'ted ke'poda ogkahue' yane'. Huadaritaj e'pogtaj ohueytapi' ke'poda ogkahue' yane'. —Botta' botta' Diosen huata'moneritaj 'utta'da ya'mana'apet.

⁴Huanoyte “In Diosensi'po o'e,” e'timadoya'de' inega' o'batimadoya'e'uyatenig huadik ijpee'uy. Ciento cuarenta y cuatro mil aya'tada Israel aratbuttaj o'batimadoya'e'uyate. ⁵Doce mil Judá aratbuttaj o'batimadoya'e'uyate. Doce mil Rubén aratbuttaj o'batimadoya'e'uyate. Doce mil Gad aratbuttaj o'batimadoya'e'uyate. ⁶Doce mil Aser aratbuttaj o'batimadoya'e'uyate. Doce mil Neftalí aratbuttaj o'batimadoya'e'uyate. Doce mil Manasés aratbuttaj o'batimadoya'e'uyate. ⁷Doce mil Simeón aratbuttaj o'batimadoya'e'uyate. Doce mil Leví aratbuttaj o'batimadoya'e'uyate. Doce mil Isacar aratbuttaj o'batimadoya'e'uyate. ⁸Doce mil Zabulón aratbuttaj o'batimadoya'e'uyate. Doce mil José aratbuttaj o'batimadoya'e'uyate. Doce mil Benjamín aratbuttaj o'batimadoya'e'uyate. Kenda ijpee'uy.

**Dios e'huag' huanegte
huakka'ada ogkupopakpo
on'bopo yere yudtaj yan'otapet.**

⁹Nogok kurudyo Dios e'huag' huanegte huakka'nada aratbuttaj ijbatiahuaymey. Kenomey aya'

huadarierida huae'eri o'neme', aya' aratbutda nogerida o'neme', aya' nogpa'da huaa'pakeri o'neme', aya'ada Dioste Ovejasi'pote huakkurupen yan'batoboapetnig ijtiahuaymey. Huakka'nanada o'nenok madikahue'dik ya'neapet. Yudtaj yereyo' on'otpo konig yan'matoeapet. ¹⁰Aya'ada 'utta'da o'dapo:

Oro'omeyen Dios o'epo
Dios Huairitaj aya'ada
nigpeika'dik o'ne. Dakhuea'
e'ka' huamanopo'yarea'eri
o'epo Ovejasi'poerea
huamanoeahuahuika'eri o'e.
Ke'nayo'da dakhuea' huaka'eritaj
o'manopo'yarea'ika'. 'Utta'da
yada'apetnig.

¹¹Dios Huairi e'huae' huanegte cuatro huanoeonhuahuika'eri kenpa'ti huairitone' o'nika'po. Huairitone' e'nahuiika' huaneg aya'ada Diosen huata'moneria on'tibopo Diostaj o'deretpakpo on'tihuedpo sorokyo ogkokbetpo yada'apet:

¹²Kenda, Dios huadakkanada o'ika'. Ka'nonike'. Diosnayo 'urua'nanada o'ika'. Ka'nonike'. Diosnayo aya'da i'nopoene. Ka'nonike'. Dakiti, Dios. Ka'nonike'. Diosnayo huadakkanada o'ika'. Kanonike'. Diosnayo teyda o'epo aya'da ka'dik o'ika'. Ka'nonike'. Kenpa' ka'kike'. Yada'apetnig ijtiahuaymey.

¹³—¿Inomey yudtaj yereda e'baot o'nenig be'a ya'ne? ¿Meya' yan'tiakpo ya'ne? Huairitone'a nogtiada do'taj mename'ne. Do'taj Juantaj mename'ne.

¹⁴—On i'nopoene, Huairi.

—Yona'mey.

—Inomey Diostaj moknopoepo pai'nanada on'nopo'eonhuahuika'uy. Moknopoepo okbatikhue' o'nepo pai'nanada on'nopo'eonhuahuika'uy.

Diosensi'po konig ovejasi'po o'manigbuey'uynok kenomeyen dakhuea' e'ka' o'bakkahuea'uyate. Dakhuea' e'ka' o'manopo'tihueke'uyate. 'Urunopoa' o'magka'uyate. ¹⁵Konigepo Diosyo o'nika'po, huame'noe sikyoere okbatikhue'ada on'nigpeika'po Diosen jakyo kente Dios o'ika' on'nigpeika'. Dios kenomeyere o'ika'po o'batioka'ika'. ¹⁶Onte'ti pai'da kusitokhue'da o'neonhuahuika'apo. Onte'ti “Diga' maymaya' ijay.” Ahue' o'neonhuahuika'apo. Onte'ti niokpoa kenomeytaj diga'da batita'tehue' o'neonhuahuika'apo. Onte'ti diga'da 'ukpakhue' o'neonhuahuika'apo. ¹⁷Diosen Ovejasi'po Jesús a Diosere onteteyo' kenomeytaj daka' o'batiokadhuahuika'po konig ovejasi'potaj o'matoe'onhuahuika'po konig e'manoeahuahuika' hue'ey sipajyo o'batohua'ika'. Kenpa'ti Diosa kenomeyen huakpotá'hue' o'baktihueyke'apo. Onte'ti suhue' ehue'da o'neonhuahuika'apo. —Huairitone'a nogtiada mename'ne.

Sietea' e'tiondapik ekkujde'te oro siropuya' e'bakpak 'uru'huijeda Diostaj o'tibehuikuyate.

8 ¹Ovejasi'poa beroba' sietea' e'tiondapik ekkujde'te konig ijhue'mon konig una hora pokhue' sigpi' a'pakhue'da o'nepo kurudyo Diosya'.

²Siete Diosen huata'moneri Diosere o'nepo Diosen huakkurute en'mabote ijbatiahuaymey. Diosa siete trompeta ya'bayokapetnig. ³Kenta' nogtida Diosen huata'moneri ya'tiakapet. 'Uhua Diostaj huanigmahui'ga' kutopate o'tibopo oro sirobaeg huakka' 'uru'huijeda huasihuaj e'nigbakpaka' o'edepo ya'tohua'apet. Nog oro kutopate Dios huakkurute 'uru'huijeda Diostaj ya'nigbakpakapet. Diosen huaknopo'e'riomey e'nigtiona'pakte

kenokti 'uru'huje^{da} ya'nigbakpakapet.
⁴Ken oro sirobaeg Diosen
 huata'moneri o'bapadpo, 'uru'huje^{da}
 o'nigbakpaka'po 'uru'huje^{da} e'sihui'
 Diosyo ya'nigbehuikika'apet. Diosen
 huaknopoe'eri on'tiona'pakpo konig
 'uru'huje^{da} Diosyo e'tiona'pakhuiekon
 ya'nigbehuikika'apet. ⁵Nogok Diosen
 huata'moneri oro sirobaeg o'toepo
 'uhua huanigarak kutopaya' ta'ak
 e'nigbakpak o'etupo oro sirobaeg
 o'tihueda'po huadariyo keya' castiga
 huamagka' ta'ak ya'enapet. 'Utta'da
 kurud yaa'apet. 'Utta'da bapoka eapa'
 yaa'apet. Kenpa'ti diga'da ya'ojbedapet.
 Huadariakon ya'iyigapet. Kenda
 ijtiahuaymey.

Siete trompeta yaa'apet.

⁶Ken siete Diosen huata'moneri
 siete trompeta on'bapadpo huabogte
 a'toka'deya'po on'toepo.

⁷Diosen nogtia'da huata'moneri
 trompetate e'mogde'te huadarite
 huabada ore'okda ya'batikotapet.
 Huadarite huabada ta'ak e'bakpak
 mimionokpared kurudya'
 ya'batikotapet. Huadaritaj huakka'tada
 ya'bakpakapet, huakhuaraka' huadari
 ya'meyapet. Kenpa'ti huakhuaraka'tion
 ohueytaj ya'meyapet. Kenpa'ti
 huakhuaraka' mirebakon ya'meyapet.

⁸Diosen huata'moneri nogakon botaa'
 trompetate e'mogde'te huakupatone'a
 o'bakpakpo e'pogtone'taj e'tienpa'
 ya'tikotapet. E'tikotde'te bapaa'tea'
 e'pog hue'ey mimida ya'eapet. ⁹E'pogyo
 huae'eri huakka'nanada bapaa'tea'
 ya'mabueyapet. Huakka'nanada
 bapaa'tea' barcotone' ya'batakotapet.

¹⁰Diosen huata'moneri nogakon
 bapaa'tea' trompetate e'mogde'te
 huaboro' siokpoda kurudya'
 ya'batikotapet. Diga'da o'bakpakpo
 huadarite ya'batikotapet. Nogyo
 nogyo nog huahue nog huahueyo

ya'batikotapet. Konig bapaa'tea'
 huahuete hue'ey enhuipoika'yo
 ya'batikotapet. ¹¹Kenda huaboro'
 siokpo o'dikka' Ajenjo. Ajenjo
 pai'nanada huaean o'e. Huakka'da
 huahue kenpa'ti poso hue'ey pai'da
 o'eandenok huakka'da aratbut
 yan'mabueyapet.

¹²Diosen huata'moneri nogakon
 botta' bottaa'kon trompetate
 e'mogde'te huakhuaraka' niokpotaj
 puugtaj siokpotaj dakhuea' ogka'nok
 huakhuaraka' puug huakhuaraka'
 siokpo huakhuaraka' niokpo
 yasikon'apet. Konigepo huame'noe
 sikkiregmon sue'da ya'ta'tika'apet.
 Sikkiregmon sikyokon ya'eapet. Kenda
 ijtiahuaymey.

¹³Kurudyo eretnopoyo konig
 e'yore'te nog Diosen huata'moneritaj
 ijtiahuaypo kenpa'ti ijpeemey. 'Utta'da
 oa'po:

—Ee... dakhuea' huaka'eri pai'nanada
 ya'neapet. Dakhuea'da o'manigeapo.
 Nog bapa' Diosen huata'moneria
 a'ti trompetate e'mogde'te diga'da
 pai'nanada yan'nope'apet. Diosen
 huata'moneria 'utta'da oame'.

9 ¹Nogakon huabanigaa' Diosen
 huata'moneri trompetate
 e'mogde'te Diosen huata'moneri
 siokponig huadariyo e'kotte
 ijtiahuaymey. Sorokkogyo adteda
 dakhuea' huaka'erikudakenbayo
 huakhuike' llave ya'eapet. ²Sorokkogyo
 dakhuea' huaka'erikudakenbayo
 yakhuike'apet. Ekhuikedete huakka'
 e'sihui'sikda o'orokika'po, konig
 huaboro'nanada ta'ak huakka'da
 e'sihui'sikda o'epo kurudtaj
 sikkiregnada ya'ea'apet. Niokpotakon
 sikkiregmon sue'da ya'ta'teapet.
³E'sihuiya' tegkeresonig diga'da
 o'bahua'po huadaribayo nogyon
 nogyon yan'bahua'apet. Kenpa'ti
 tegkeres konig to'tid diga'da

o'bahuekika' konigtikon tegkeres
 yan'bahuekapet. ⁴“Huadarite
 miretaj huakpiburataj ohueytapi'
 dakhuea' ogkahue' yane'ti'. Diosen
 o'e e'timadoya' ehue' e'huae'tayo'da
 diga' yamagkati.” Tegkerestaj
 Diosen huata'moneria ya'mana'apet.
⁵Huabaniga' puuga' tiriodhuahuika'dik
 ya'neonhuahuika'apet.

Mabueyahue'dikada yaka'apet.
 Konig to'tid diga'da o'bahuekika'
 konigti kenomey tegkeresa diga'da
 yan'bahuekonhuahuika'apet. Kenda
 ijtiahuamey. ⁶Kenoka' tegkeresa
 konig to'tid diga' o'bahuekpo
 e'bahuekonhuahua'te arabut e'bueyta'
 e'eretpakada bueyhue'dik o'neapo.

⁷Tegkeresonigtaj ijtiahuamey. Konig
 ya'eapetnig ijmanbatia'pakapoy. Konig
 caballos taka'taj a'bahuahua'deya'po
 daka' yabakka'apet. Konig a'barakya'po
 o'bahuahua'po ken huatioka'
 on'otpo konig oro huakuot o'kuotpo,
 tegkeres e'eada arabutkokonig
 o'epo ⁸tegkeresenkuhuj konig
 ettone'kuhujonig o'epo, kenpa'ti
 hua'id apetpetidonig o'epo, ⁹huaso'taj
 o'tiokka'po, siropeg o'beta'po okaa
 'utta'da oa'. Konig carro caballo
 o'oroapo o'totokpo taka'taj a'barakya'po
 idada o'huahua'po carro'i'a 'utta'da
 oa', konigti tegkeres okaa 'utta'da
 yaa'apet. ¹⁰Konig to'tid huasig'a
 diga'da bahuekdik o'epo arabuttaj
 digda maya'dik o'epo huabaniga'
 puug digda mayanhuahua'dik
 ya'eapet. ¹¹Sorokkogyo dakhuea'
 huaka'erikudaken huata'moneri huairi
 tegkeresen huairikon o'epo, Hebreoen
 hua'a o'dikka' Abadón. Griegoen hua'a
 o'dikka' Apolión. Ke'na huabarakeri
 o'ika'.

¹²Huakkuruda dakhuea' huaka'eri
 pai'nanada on'manopo'edepo, onte'ti
 botaa' pai'nanada yan'manopo'eapet.
 Ijtiahuamey.

¹³Ken, Diosen huata'moneri nogbayo
 e'ayhua' trompetate o'mog'uy. Oro
 kutopa Dios e'huae'yo o'huadpo botta'
 botta' huakupi ehua'nopoya' ea'pak
 ijpeemey.

¹⁴—Huaboro'hueda Eufrateste
 botta' botta' Diosen huata'moneritaj
 e'matinukue'taj kan'hua'epo yabatikuj.
 —Nogbayo e'ayhua' huata'moneritaj
 Diosa ona'uy. Nogbayo e'ayhua'a
 huata'moneria trompeta o'toe'uy.

¹⁵Ken botta' botta' Diosen
 huata'moneri huakka'tada huadariyo
 arabuttaj huakhuaraka' kan'barake'po
 ya'batikujde'apet. E'barak horataj,
 e'barak huame'noetaj, e'barak
 puugtaj, e'barak huabayoktaj
 on'nige'onhuahua'de'uyate. ¹⁶Botta'
 botta' Diosen huata'monerien sorotataj
 caballote on'bahuadpo huakka'nanada
 ya'neapet. Sorotataj caballote
 on'bahuadpo doscientos millones
 ya'neapet, kenda ijpeemey.

¹⁷Huakka'nanada caballote sorotataj
 en'bahuadte ijbatiahuamey. Konig
 o'eme'nig o'nonbatia'pakapone:
 Sorotataj caballote on'bahuadpo
 sirokusibega huakgagka' on'tiokika'po,
 sirokusibeg nogpa' nogpa' e'tihuit
 huabeda kihuea eyakon o'eme'.
 Caballoenku konig apetpetkuonig
 o'epo caballokittaya' ta'akonig
 ya'orokapet. E'sihui'ere ya'orokapet.
 Kenpa'ti a'matihuitog'onig juknanada
 ya'orokapet. ¹⁸Konig castiga
 o'magka'po caballokittaya' ta'akonig
 o'orokpo o'mameypo, e'sihuiere
 a'matihuitog'ereanig arabuttaj
 castiga o'magka'po huakka'nanada
 on'mameypo yan'mabueyapet.
 Arabut huadariyo huakhuaraka'
 yan'mabueyapet. ¹⁹Caballokittaa
 barakdik ya'neapet. Caballo
 huahuepaakon barakdik ya'neapet.
 Huahuepa bihuionig o'epo huakua
 huabueya'da diga' mabo'ke'dik ya'neapet.

²⁰Nogomeytajnayo caballoa barakhue' ee'tada Diostaj e'nopo'korea'ta' pakhue'da ya'neapet. Kenpa'da dakhuea' ogkika'po batikhue' ya'neapet. Toto'taj dig'a da on'pakika'po batikhue' ya'neapet. Oro diosa' e'ketka' o'deretpakika'po batikhue' ya'neapet. Kenpa'ti nog dios e'ketka' plata e'ka', siro eytada e'ka', 'uru huid dios e'ketka', hueymey'en dios e'ketka' nama'da o'deretpakika'nig'a dios e'ketka' noehue' ee'tada tiahuayhue'dik ee'tada peehue'dik ee'tada hua'ehue'dikpi' ee'tada yan'pakika'apet. ²¹Kenpa'ti kenomeyakon on'huadiaypo on'barakika'po e'nopo'korea'ta' pakhue' o'nepo. Kenpa'ti tidig e'magka'ta' o'deretpakpo batikhue' ya'neapet. Nogta nogta e'bakdejta' o'deretpakpo batikhue' ya'neapet. Kenpa'ti yan'bereika'apet. Kenda ijtiahuaymey.

**Diosen huata'moneria
beroba'si'po ya'bapadapet.
Kenda Juana o'tiahuayuyate.**

10 ¹Kenoka' nog Diosen huata'moneritaj ijtiahuaymey. Teynanada o'epo kurudya' o'huarakpo, konig 'uru e'sihui'a e'otonig o'epo kenpa'ti ke'nenkute togke' o'bopo. Konig niokpo ke'nenkok eynanada ya'eapet. Kenpa'ti ke'nen huabopi konig ta'ak e'bakpak oknonig ya'eapet. Ken konig Diosen huata'moneria ee'te ijtiahuaymey. ²Beroba'si'po e'bokhuike' o'bapadpo, huada'ko'ipen e'pogte o'bopo, ope'to'ipen huadarite ya'boapet. ³Diosen huata'moneria 'utta'nanada o'okoy'uy. Konig apetpet 'utta'nanada e'huikpa' ke'na ya'okoy'apet. E'okoyde'te sietea' kuruda 'utta'nanada yaa'apet. ⁴Kenoka' sietea' kurud ea'te huaboa'da a'madoyay' e'nopoete kurudya' Diostaj ijpeemey:
—Kenda sietea' kuruda ea'te soatayo' yadiktoe' madoyahue' yae'. —Diosa mename'ne.

⁵Kenpa' enade'te ke'na Diosen huata'moneri e'pogte huadarite o'ibopo kurudyo Diostaj huada'kopen o'ba'tepo ⁶buttida ijjay. Diosa do'taj me'peene. Dios o'noeonhuahuika'apo. Diosa aya'tada o'ka'uyate. Kurudtaj huadaritaj e'pogtaj o'ka'uyate. Aya'da kurudyo huae' Diosa o'ka'uyate. Aya'da huadariyo huae' Diosa o'ka'uyate. E'pogyo aya' huae' o'ka'uyate. Buttida ijjay. Diosa kenda o'nopo'e.
—Nogiti ijhue' nighue'dik mo'eapone. Ida o'eapo. ⁷A'ti sietea' Diosen huata'moneri huaboa' trompetate e'mogde'te kenda ijka'apoy Diosen huanigpeika'eri e'eada huamanbatia'pakeritaj Diosa o'mana'uyatenig kenda Diosa ijka'deapoy. Konig soatayo' Diosa e'nopo'e' kenda nopoehue' o'nika'uynig. Kenda a'ti Diosa o'ka'deapo. —Diosen huata'moneria mename'ne.

⁸Kurudya' Diosa ena'te onte'ti ijpeepo,
—Diosen huata'moneri ken e'pogte huadaritere o'ibonigtaj yahuahua'. Ke'nenba'te beroba' e'bokhuike' o'toenig yabae'. —Mename'ne. ⁹Diosen huata'moneritaj ijhuahua'po, “Beroba'si'po beyok,” yona'mey.
—Ine yabape'. Huakittaya' setda konig ay'moro'noea' i'nounapone. Dakda o'ea' i'nopo'eapone. Hua'aypoya'nayo pai'da o'eapo. Diosen castigaba' o'e i'nopo'eapone. —Diosen huata'moneria mename'ne. ¹⁰Ken, beroba'si'po ijb'epo ijbabemey. Huakittaya' setda konig ay'moro'noea' ijnounmey. Ijyekdepo hua'aypoya' pai'nada ijnoeatomey. ¹¹—Huakka'nada aratbut, nogda nogda huadaribayo huae'eri, nogda nogda hua'a huaa'pakeri, huadaribayo gobierno huairikon konig o'eapo onte'ti manbatia'pakdik i'ene. —Diosen huata'moneria mename'ne.

**Diosen botta' huamanbatia'pakeritaj
o'manigmadoya'uyate.**

11 ¹Kenoka' jak huadik hueypi
menpiyokme'.

—Yahuahua'. Diosen jakyo
huahuhua'. Diosen jaktaj yadikti'.
Kenpa'ti kutopataj yadikti'. Jakyo
meniga' Diostaj on'nigtiona'pakika'
yamadikati'. ²Jak kurute nog aratbut
ika'dik o'neapo. Kenta' kurutenayo
tidikahue' yae'. Esoeria Diosen huakka'
jak Jerusaléntaj on'barakonhuahua'apo.
Dakhuea' on'magkadhuahua'apo.
Cuarenta y dos puug aya' me'noeda
on'magkadhuahua'apo. ³Do'taj
Diostaj mentia'pake'po botta'
huamanbatia'pakeri ijmata'mona'apoy.
Jerusalén huae'eritaj ijmata'mona'apoy.
Mil doscientos sesenta huame'noe
do'taj botta' huamanbatia'pakeria
mentia'pakonhue'po ijmata'mona'apoy.
Konig pai'da huae'erien yudtaj konig
saco yudtaj on'otonhuahua'apo.

—Diosa mename'ne.

⁴Inomey botta' huamanbatia'pakeri
konig botta' olivo hueymey o'ne.
Konig botta' huakjey Diosen
on'manopoeanhuahuika'po. Inomey
botta' huamanbatia'pakeritaj
Diosen Nokirega

o'manopo'toepo Dios Huairitaj
on'manbatia'pakonhuahuika'apo.

⁵Kenomey Diosen botta'
huamanbatia'pakeritaj be'api'
dakhuea' e'magka'ta' e'paknayo
dahuea' a'magkaya'po huae'eritaj
on'mahuigapo. Huamanbatia'pakeri
huakittaya' ta'ak o'oroka'po kenomeyen
taka'taj kenpa'da on'mahuigapo. Ken
koniga yan'mabueyapet. ⁶Kenoka'
Diostaj on'manbatia'pakonhuahua'po,
Diosa botta' huamanbatia'pakeritaj
o'bateypaka'ika'apo Diostaj
en'manbatia'pakonhuahua'te
kurudtaj yakhuik ena'nayo huihue'dik

o'unhuahua'apo. Kenpa'ti e'paknayo
hue'eytaj mimiakon yahuea'dik
o'nea'apo. Kenpa'ti huadrieri
aratbuttaj nogda nogda pai'da
manopoe'ika'dik o'nea'apo. Ke'poda
castiga magka'dik o'neapo. Menokapi'
on'pakpo magkika'dik o'neapo. ⁷Ken
on'manbatia'pakonhuahua'depo
en'kuhuitde'te. Ke'na toyahuugkahue'
huae'erionig huiyokda o'epo
sorokkoga' adteda dakhuea'
huaka'erikudakenbaya' o'mati^orokdepo.
Botta' Diosen huamanbatia'pakeritaj
a'barakya'po o'magka'po o'barakapo.
⁸Jerusalényo huakka' jakyo dagte
Diosen huamanbatia'pakeri e'bueys^o
on'huedonhua'apo. Kenda huakka'
jakyo aratbut dakhuea' huakka'eri
o'nika'po, Diostaj pakhue' o'nepo
konigti Sodoma huakka' jakyo
dakhuea' huaka'eri o'nuyate. Kenpa'ti
konigti Egiptobayo dakhuea' huaka'eri
o'nuyate. Keyo Jerusalényo e'bueys^o
on'huedonhua'apo. Ken konigti
huakka' jakya'tion oro'omeyen Huairia
cruzte mo'nigbuey'uyate. ⁹Botta'
huamanbatia'pakeritaj e'barakde'te
bapa' huame'noe nogme'noe
okta'pete huakka'nanada aratbut
e'bueys^otaj on'so'tiahuayonhua'po
nogbayo nogbayo huae'eri
nog hua'a nog hua'a huatoe'eri
huakka'nanada on'so'tiahuayonhua'apo.
“Bakubarakkahue' yane'.”

On'mana'apo. ¹⁰Botta' Diosen
huamanbatia'pakeritaj huakka'
aratbut e'peeta' pakhue' o'nika'po.
Botta'a bueyhued o'nepoed Diostaj
on'manbatia'pakika'po aratbuttaj
pai'da on'manopo'eagkika'nok nogok
en'bueyde'te dakhuea' huakka'eria
huakka'da on'drugpakatu'apo.
Huayahuaya katetehue' on'bayokeapo.
¹¹Bapa' huame'noe nogme'noe
okta'pete e'bueys^o en'huedonhua'de'te
Diosen Nokirega o'manopo'toepo

o'manoyhuada'apo. Hua'ite on'boapo. Kentaj huakka'nanada on'tiahuayapo. On'tiahuaydepo huakka'nanada on'mamididapo. ¹²Nogok kenomeya botta' huamanbatia'pakeria kurudya' on'peepo,

—Iyo yan'tiak. Kutayo yan'behuik. Ena'te on'peepo.

Ken on'peedeпо kurudyo e'sihuiyo en'behuikte kenomeyen taka'a yan'batiahuaya'apet. ¹³En'behuikte huadari diga'da o'iyegapo. Jerusalényo huakka' judío aratbut sorok jakyo ene'te o'mahuekpo o'manbetapo. Sorok jak huakka' konig nog huakhuaraka' diez jaktion o'mahuekapo. E'iyegte siete mil aratbut huakka' jakyo huae'eri yan'mabueyapet. Nogomeya huakka'ada on'me'pukpo “Dios kurudyo huae'eri huadakda o'e. Teynanada o'e.” On'batia'pakapo.

¹⁴Botaa'tea' dakhuea' huaka'eri pai'nanada on'nopo'ede a'timon bapaa'tea'kon pai'nanada on'nopo'eapo.

Siete'a trompetate o'mogapo.

¹⁵Siete'a Diosen huata'moneria trompetate e'moge'te ijpeemey. 'Utta'da kurudya' ea' ijpeepo:

Oro'omeyen Dios Huairi
ke'nen Cristoere huakhuairi
o'nedepo Diosayo'da kenpa'da
huairi o'eonhuahuika'po
o'mana'onhuahuika'apo. Kenda
ijpeemey.

¹⁶Diosen huakkurute huairi huahuadte on'huadika'po veinticuatro huatone' huairia on'huadika'po Diostaj on'tihuedpo o'deretpakpo ¹⁷o'nona'po, Dakiti Dios Huairi. Teyda i'ene, Dios. Aya'da ka'dik i'ene. Aya'enda huairi i'ika'. A'ennada i'ika'uyate. Oyda kenpa'ti i'ika'. Nogokkon i'ika'apo. Huaboa'da konig teynada i'epo aya'tada teyda i'manika'apo. ¹⁸Ontaj diga'

bo'huadiayika'uyne. Huakka'ada nogbaya' nogbaya' huae'eria diga' bo'huadiay'uyinig'a oynayo on Dios i'epo dakhuea' huaka'eriomeytaj diga' i'bahuadiaypo e'bueyomeyeretaj castiga i'magka'apone. Kenpa'ti oynayo o'nen huanigpeika'eri, kenomey o'nen hua'a daka' on'manbatia'pakika'uy, kenomeytaj 'urua'da dakuuapa i'bayokapone. Kenpa'ti kenomey ontayo'da aya'da on'nigpeepo ogkika'uy. Kenpa'ti o'nendiktaj huakka' on'pakuynok 'urua'da dakuuapa i'bayokapone. Huasi'potaj huatone'eretaj huanaba'taj huairitaj 'urua'da dakuuapa i'bayokapone. Kenpa'ti huaboa'da aratbuttaj dakhuea'da huaka'eriomeytaj kenpa'da i'barakapone.

¹⁹Kenoka' kurudyo Diosen jak okhuikepo, “Kenda do'hued Israel aratbuttaj ijka'apoy,” Diosa o'mana'uyinig kenda e'madoyade' huaenokteg caja'poyo Diosen jakyo on'tiahuaypo ken en'tiahuayde'te o'ojbedpo, kuruda ya'aapet kenokti huadari ya'iyegapet kenpa'ti ore' ya'kotapet. Kenda ijtiahuaymey.

Ettone'taj kenpa'ti huamayuekeri bihuitone'taj kurudyo Juana o'tiahuay'uyate.

12 ¹Kurudyo ka'tihuay: Ettone' eyda konig niokpo o'epo, konig puugte o'bopo, doce siokpo konig huakuot ya'kuotapet. ²Bogdakhue' o'epo o'si'popakpo pai'da o'nopo'epo ya'sagkia'eapet. ³Kurudyo onte'ti ka'tihuay: Huabed huamayuekeri bihuitone' ya'eapet. Sieteku diez huakupi ya'eapet. Sietekute siete huairi huakuot ya'kuotapet. ⁴Huahuapa'a kurudya'

huakka'tada siokpotaj o'batotokpo siokpo huakhuaraka' o'batotokpo huadariyo ya'maenapet. Ettone'kokpen huamayuekeri bihuitonea yakboapet. E'yobedete yobedtaj a'yuekya'po yakboapet. ⁵Ken ettone'a huabokereksi'po yasi'popakapet. Ke'na huasi'poa aratbuttaj nogba nogbayo aratbut huairitaj aya'tada teyda ya'mana'ika'apet. Konig siropa o'bapadpo teya'nanada ya'mananhua'huika'apet. Huasi'potaj o'etupo Diosyo ya'tobehuikapet. ⁶Ta'ba bahue' ee'yo kenpa'ti aratbut bahue' ee'yo kenteyo ettone'a yakhua'apet. Keyo aypopi' hue'eypi' katepi' kabae'po Dios huakkuruteda ya'nigka'apet. Keyo mil doscientos sesenta huame'noe aypo ya'beyokika'apet.

⁷Kenoka' kurudya' on'barakpo, Diosen huata'moneri huairi Miguel o'epo Miguelen huata'moneriere diga'da on'barakpo huamayuekeri bihuitone'taj diga'da on'barakpo, huamayuekeri bihuitone'en huata'moneritakon yan'barakapetnig kenda ijtiahuaymey. ⁸Huamayuekeri bihuitonea menpa' huayakhue' magkahue'dik o'maepo kurudya' okbahua'dik ya'neapet. ⁹Ken konig huamayuekeri bihuitone'taj yan'maenapet. Kurudya' yan'maenapet. Ke'na a'neneri bihuitone' konogda o'dikka' toto' kenpa'ti Satanás. Ke'na huadarieri aratbuttaj aya'tada dakhuea' kagke'po nama'da o'manika'. Ke'nen huata'moneritaj kenpa'ti kentaj huadariyo yan'maenapet. Kenda ijtiahuaymey.

¹⁰A'timon kurudya' 'utta'da ea' ijpeemey:

—“Dakhuea'da ogkika'.” Oro'omeyen huama'buy noga huaknopoe'eritaj o'batia'pakpo toto'a Diostaj o'bahua'ika'. Huame'noe kenpa'ti sikyo o'bahua'ika'. Kurudya'

kentaj o'nendenok oy aya'ada huaknopoe'eriomey Diostaj on'nopo'yaredepo, oy Dios teynanada o'epo ke'nen taka'tone'taj diga' o'magka'depo, oy Dios Huairiyo'da ke'nen Cristoere aya' huae'eritaj o'mana'ika'apo. Kenpa'ti oro'omey huaknopoe'eri Diosensi'po o'ene. ¹¹Huakka'ada Jesucristoen huaknopoe'eri e'bueyta' me'pukhue' o'nika'. Dios e'paknayo bueydik o'ey, on'nopoepo kenpa'ti konigepo Jesucristo Diosen Ovejasi'poa o'manigbuey'uyate, ke'nen mimi mo'nighua'uy, o'noknopoe'nok kenpa'ti “Jesucristoen huaknopoe'eri o'ey.” On'batia'pakika'po nama'da huaa'eri toto'taj huayakhue' ogkika'. ¹²Kurud kenpa'ti kuruderi kan'durugpakike'. Huadariyo kenpa'ti e'pogyo huae'eri ke'poda pai'da mo'nopo'eonhuahuika'aponok toto'a opudomeytaj digada mogkadhuahua'apone. Opudomeytaj on'huaharakdenok sue'da ijhue'mon magkadhuadik ijjeapoy o'nopoepo diga'nanada bo'huadiayapet. Kenda ijpeemey.

¹³“Kurudya' me'endene.” Huamayuekeri bihuitone'a o'nopoedepo ettone'taj ya'tahua'apet. Ke'na ettone' o'si'popakuynigtaj ya'tahua'apet. ¹⁴Bihuitone'taj bidteda okmondik kae' konig aratbut bahue' e'ika'yo ta'ba ehue' e'ika'yo kabode'po konig hua'dik kae'po ettone'taj sigtone' botta' okajpetone' ya'yokapet. Keya' aypo o'baudhuahua'apo. Bapa' huabayok e'tionpok aypo o'baudhuahua'apo. ¹⁵Huekurua ettone'taj kaoye'po kate'kotepo bihuitone'a konig hue'kurutone' huakittaya' ya'hue'oroka'apet. ¹⁶Ettone'taj soroka o'tihuapokpo konig sorok okhuikepo ettone'taj ta'kotahue' kae'po hue'kurutone'

sorokyo yakhuēkudapet. ¹⁷Konigepo huamayuekeri bihuitone'a ettone'taj digā'da o'huadiaypo nog huasi'po ettone'en huayayotaj ya'bahuahua'apet. A'barakya'po ya'bahuahua'apet. Kenomey ettone'en huayayo Diosen hua'a on'nigpeika'po kenpa'ti Jesucristotaj o'noknopoepo, "Jesucristo Diosen Huasi'po o'e." On'batia'pakika'. Kenomeytaj toto'a a'barakya'po ya'bahuahua'apet.

Botta' monstruo huiyoknanada huāe'eritone'taj ijtiahuaymey.

13 ¹E'pog kuhuadte do Juan ijbopo huiyoknanada huāe'eritone' e'pogya' e'orokte ijtiahuaymey. Siete huaku kenpa'ti diez huakupi o'epo, aya' huakupi konig gobierno huairien huakuot o'otpo kenpa'ti huakute Diostaj tahuirigdika'da e'timadoya' o'eme'. ²Ke'na huiyoknanada huāe'eritone' konig apetpettone'onig o'epo hua'i konig ahuadtone'ionig o'epo kenpa'ti huakitta' konig león teynanada o'eme'. Ijtiahuaymey. Huamayuekeri bihuitone' toto' o'epo ke'na huiyoknanada huāe'eritone'taj o'teypaka'po kentaj gobierno huairitone'onig ya'eā'apet. Kenpa'ti huiyokda huamana'eri kaike'po huamayuekeria bihuitone'a ya'eā'apet. ³Huiyoknanada huāe'eritone' nogkutida e'kuhuk o'eme' e'bueyayada ya'yareapet. Huiyoknanada huāe'eritone' o'yarenok "kenpihuay" aya'ada nogbaya' nogbaya' huāe'eria yada'apet. Huiyoknanada huāe'eritone'taj yan'nigpeika'apet. ⁴Huamayuekeri bihuitone'a huiyoknanada huāe'eritone'taj huairi kae'po o'teypaka'nok huadariyo huabada aya'ada huamayuekeri bihuitone'taj ya'deretpakapet. Kenpa'ti huiyoknanada huāe'eritone'taj o'deretpakpo,

—In huiyoknanada huāe'eritone' bepi' konigti ehue'dik o'epo teynanada o'e. Kentaj be'api' huayakhue' ogkahue'dik o'ne. —Kenda aya'ada ya'da'apet.

⁵Huamayuekeri bihuitone'a o'paknok huiyoknanada huāe'eritone'a Diostaj dakhue'da ya'huaa'apet. Huakhuairida ijjej, Diosda ijjej, o'mana'po Diostaj ya'tidi'keapet. Kenpa'ti huamayuekeri bihuitone'a o'paknok cuarenta y dos puugte aya'tada teyda mana'dik ya'ika'apet. ⁶Kenda yaa'apet kenpa'ti yaka'apet. Diostaj dakhue'da o'huaa'po Diosen huadiktaj o'tidi'kepo Diosena kurudyo ehue'da o'e, kenpa'ti Diosere aratbuttaj dakhue'da o'ne, ya'bahuaa'apet. ⁷Diosen aratbut huaknopoe'eritaj digā' magka'dik ya'eapet. Huayakhue' yamagka'apet. Kenpa'ti aya'tada aratbuttaj aya'tada huadaribayo huāe'eritaj, aya'tada nogda nogda hua'a huaa'eritaj kenpa'ti aya'tada huadaribayo huairitaj teyda mana'dik ya'eapet. ⁸A'nennada Dios o'ika'uyate. Huadari kahued ee'te aya' Diostaj huaknopoe'eri Diosere on'noeonhuahuika'apo. Dios o'manopoedepo kenomeyendik Diosen huanoeonhuahuikaba'te o'manigmadoya'uyate. Kenomey huanoeonhuahuika'eria Jesucristotaj huaknopoe'eria huiyoknanada huāe'eritaj pakhue' o'nepo. Kentaj nigpeehue' ya'neapet. Nogomey, aya'ada nogyo nogyo huadariya' huiyoknanada huāe'eritaj huakka'da on'pakpo yan'nigpeeapet.

⁹Kenda opudomeytaj o'nona'apone, kenda daka' yan'pee'. ¹⁰Be'api' a'bakudaya'po opudomeytaj e'batohua'nayo kenpa'ti nogok kentakon a'bakudaya'po on'batohua'apo. Nogok siroa opudomeytaj e'araknayo kenpa'ti nogok kentakon siroation on'barakika'apo. Konigepo

opudomey Diostaj moknopoe_{po},
 Diosen mo'epo, opudomeyen
 taka'taj Diosa castiga ya'magka'apet.
 Opudomeyanayo castiga magkahue'dik
 mo'ika'ne. Diostaj daka' ekpoe'
 yan'nigunhuahuika' kenpa'ti daka'
 yanoknopounhuahuika'.

¹¹Nogok nog huiyoknanada
 huae'eritone'taj ijtiahuaymey. Sorokya'
 ya'orokapet. Konig ovejasi'po botta'
 huakupi o'ika'nig konig huamayuekeri
 bihuitone' huiyokada eapa'tion
 yaa'apet. ¹²Huakkuruda huiyoknanada
 huae'eritone' meyhue'da o'epo konig
 huakkuru huiyoknanada huae'eritone'
 huiyokda mana'dik ya'ika'apet. Ke'na
 konigti kenpa'ti huiyokda manika'dik
 ya'eapet. O'mana'po, "Ken huakkuru
 huiyoknanada huae'eritone' e'kuhuk
 o'epo bueydik e'eada ya'noyhuadapet.
 Kentaj eretpakdik ya'nepo
 yan'nigpeika'." Aya'tada huadari
 huae'eritaj huiyokda ya'mana'apet.

¹³Kenpa'ti kenda konig aratbuta
 kahue'dik o'nika'nig yaka'apet.
 Aratbut kentaj kanoknopoe'po
 konig 'urua'da konig tiahuyahued
 o'nika'uy ya'manigkika'apet.
 Aratbut en'tiahuayte huiyoknanada
 huae'eritone'a kurudya' ta'ak
 e'bakpaktone' ya'manigkoteapet.

¹⁴Huakkuru huiyoknanada
 huae'eritone' e'tiahuayada kenda
 aratbuta kahue'dik o'nika'nig
 'urunanada o'ka'po aratbuttaj
 engaña ya'magka'apet. Huakkuru
 huiyoknanada huae'eritone'taj
 konigsoa'tion dios yagketka'.
 Ya'mana'apet. Kenda huakkuru
 huiyoknanada huae'eritone'taj siro
 e'kuhuk o'epo bueydik e'eada
 ya'noyhuadapet. ¹⁵Huakkuru
 huiyoknanada huae'eritone'a nog
 huiyoknanada huae'eritone'taj
 yateypaka'apetnok e'ketka'taj
 ya'noea'apet. E'ketka'taj pakhue'

huae'eritaj ke'nada ya'barakapet.

¹⁶Huaba' da'kobapen huanoytapi'
 aratbut aya'tada ontojyo' ee'pi'
 huaboro' ee'pi' huakka' huamatoe'eri
 ee'pi' pai'da huae'eri ee'pi' huanaba'
 ee'pi' huanaba' ehue' ee'pi' aya'tada
 yabatidoyae'ti' ya'mana'apet.

¹⁷Aya'ada huaba'tapi' huanoytapi'
 huiyoknanada huae'eritone'endik
 en'tidoya'nayo katepi' bae'dik
 ya'neapet kenpa'ti katepi' bayokdik
 ya'neapet. Huiyoknanada
 huae'eritone'dik tidoyahue' ee'nayo
 katepi' baehue'dik ya'neapet kenpa'ti
 katepi' bayokhue'dik ya'neapet. ¹⁸Daka'
 yan'nopoe'. E'noepenka'ta' e'paknayo
 huiyoknanada huae'eritone'en
 numerodiktaj daka' yan'nopoe_{po}.
 Huabokerekdikonig o'e. Seiscientos
 sesenta y seis huadik o'ika'.

Ciento cuarenta y cuatro mil aratbuta yan'batadi'kea'apet.

14 ¹Nogok onte'ti ijmabopo, ote'
 Siónte Diosen Ovejasi'po
 o'bopo kenere ciento cuarenta y cuatro
 mil aratbut Cristoen huaknopoe'eri
 o'nepo aya'ada huanoyte Ovejasi'poen
 huadik kenpa'ti Huaojendikere
 e'timadoya' kenda ya'eapetnig
 ijtiahuaymey. ²Kenoka' a'ti kurudya'
 konig ea' ijpeemey. Konig huakka'
 huahue huekuru utta'da eapa', konig
 kurud 'utta'da eapa' kenpa'ti 'urua'da
 konig huakka' arpas 'urua'da música
 egka' ijpeemey. ³Dios eretnopote ee'te,
 cuatro huae'eri Dios e'ika' huanegte
 ene'te, veinticuatro huairitone'
 e'nika' huaneg huakkurute o'nepo
 huakkurute ciento cuarenta y cuatro
 mila aratbuta on'batadi'kea'po
 kenomeyayo'da kenda e'batadi'kea'
 nopoe'dik ya'neapet. Huadarieri
 aratbut e'ne'tada kenomeytaj Diosa
 dakhuea' e'ka' yamanopo'yarea'apet.
⁴Inomey ciento cuarenta y cuatro mil

Jesucristoen 'uruyo' huaknopo^eeri
 o'nepo konig nogen huato^e'taj
 bakdejhue' hua^e'eri o'nepo konig
 oknopoehue' hua^e'eri ogkika' konig
 kahue' o'nika'po huadaknanada
 o'nika'po katepi' Diosen Ovejasi'po
 o'manika' kenda on'nigpeika'po.
 Huakkuruda Diosa kenomeytaj
 o'baeapo, konig huakkurueri Diosen
 o'tamaeapo kenpa'ti Ovejasi'poen
 o'tamaeapo. Dakhuea' huaka'eriomey
 e'ne'tada o'manopo'yarea'uyate. ⁵Da
 ahue' o'nika'uyate. Diostaj daka'
 on'nigpeika'po Diostaj 'uru'nopo'da
 on'nigkika'uyate.

**Diosen bapa' huata'monerien
 hua'a Juana o'mape^e'uyate.**

⁶Kurudnopoyo nog Diosen
 huata'moneritaj okajte e'bodte
 ijtiahuaymey. Huadari nogyo nogyo
 hua^e'eritaj kenpa'ti nogbayo nogbayo
 gobierno hua^e'eritaj, nogda nogda
 aratbuttaj, nogda nogda hua'a
 huaa'pakeritaj, nogda nogda huakka'
 jakyo hua^e'eritaj dakhuea' e'ka'
 a'manopo'yareaya'po huadak hua'a
 a'manaya'po yabahuahua'apet.

⁷—Diostaj yanokme'pukpo
 yan'nigpeika' "Hueretda Dios
 i'ene." "Teynanada Huairi i'ene,
 Dios." Ya'nona'ika'. Konigepo
 oy Diosa huadaka' huaka'eritaj
 o'baktie'ea'apo kenpa'ti castiga
 a'magkaya'po dakhuea' huaka'eritaj
 huata' o'baktie'ea'apo. Diosa aya'tada
 o'ka'uyate. Kurudtaj huadaritaj
 e'pogtakon o'ka'uyate. 'Urua'da hua^e'ey
 sipataj sorokya' o'orokika'nig kenpa'ti
 'uruda hua^e'ey o'ka'uyate. Kentaj
 Diostaj yaderetpakika' kenpa'ti dakiti
 yan'tiona'pakika'. —Ke'na huakkuruda
 Diosen huata'moneria 'utta'da
 ya'mana'apet.

⁸Nog huata'moneria kente'ti
 o'tatiakpo,

—Babilonia huakka' jakmon o'epo
 huakka'nanada aratbut o'nepo
 nog aratbut nogbayo nogbayo
 huabada aya'tada nama'da e'ka'
 yan'manopo^ea'ika'apet. Hua^so'ada
 e'eretpak kika'dik mo'ene. Nogtaj
 nogtaj bakdeika'dik mo'ene. Nama'da
 kenda yan'manopo^ea'ika'apet.
 Konigepo huaboro' Babilonia
 kenpa'da o'mahuigde Diosen castiga
 e'magka' o'mahuigde. —Ke'na Diosen
 huata'moneria yaa'apet.

⁹Konogadakon Diosen huata'moneri
 kente'ti o'tatiakdepo,

—Huiyoknanada hua^e'eritone'taj
 be'api' en'pakika'nayo huiyoknanada
 hua^e'eritone' e'ketka'taj en'pakika'nayo
 huiyoknanada hua^e'eritone'dik
 huanoyte huaba'tepi' "be'tidoya,"
 ena'nayo ¹⁰Diosen huata'moneri
 on'tiahuaypo kenpa'ti Diosen
 Ovejasi'po o'tiahuaypo Diosa
 huiyoknanada hua^e'eritone'en
 huaeretpakeritaj diga' o'bahuadiaypo
 diga'da castiga o'magkadhuahuika'apo
 konig ta'ak azufreere
 o'mabakpakadhuahuika'apo. ¹¹Nogok
 nogok batikhue'ada pai'nanada
 on'nopo'eonhuahuika'apo. Sigpi'
 yareatuhue' o'neonhuahuika'apo,
 kenpa'da pai'nanada
 on'nopo'eonhuahuika'apo,
 huame'noe sikyoere pai'nanada
 yan'nopo'eonhuahuika'apet. Kenomey
 huiyoknanada hua^e'eritone'taj
 o'deretpakpo kenpa'ti huiyoknanada
 hua^e'eritone' e'ketka'taj o'deretpakpo
 kenpa'ti ke'nendik huanoyte huaba'tepi'
 e'tidoya'de' o'nepo pai'nanada
 yan'nopo'eonhuahuika'apet. ¹²Konigepo
 Diosen aratbut Diostaj on'nigpeika'po
 Jesustaj o'noknopoika'po daka'
 kan'nigunhuahuike'po. —Bapa'tea'
 Diosen huata'moneria 'utta'da yaa'apet.
¹³Ken kurudya' do'taj ena'te
 ijpeemey.

—“Oy kenpa’ti nogok aya’ada Huairi Jesucristotaj o’noknopoepo on’bueydepo durugda ya’neapet.” Yamadoya’. “Dapita’ Diostaj huanigkadhuahuika’eriomey ya’nokmapie’onhuahuika’apet. Kenda Diostaj on’nigkadhuahuika’nigtaj Diosa okkahuehue’ o’maeapo.” Diosen Nokirega ea’tē ijpeemey.

**Ta’baya’ aypo e’taboyogte
on’totiakika’ konigti huadariya’
Diosa ke’nen huabaktie’ea’eritaj
o’baeapo. Kenpa’ti konig aratbut
uvas e’boyogte sirosi’poa
o’nogkupoktegika’ kenpa’ti
uva huada on’sapaika’ konigti
huadariyo Diosa aya’ dakhuea’
huaka’eritaj castiga ya’magka’apet.**

¹⁴Onte’ti ijtiahuaypo yereda e’sihuite ya’huadapetnig. Huabokerek konig Diosen Huasi’po ya’huadapet. Oro sirotaj e’ka’ huairied huakuot e’kuotte kenpa’ti igku’etda siroenpi e’bapadte ijtiahuaymey. ¹⁵Dios huana’pak jakya’ nog Diosen huata’moneri o’orokdepo “Siroenpia ta’bayo aypotaj yagkupoktega’po yamagkupaya’. Huadariyo aypo konig o’boyogdenok.” Ken huata’moneria ’utta’da yana’apet. Diosen Huasi’po e’sihuite e’huadte yana’apet.

¹⁶Ken Diosen Huasi’po konig siroenpia aypotaj ogkupoktega’po o’baea’po huadariyo ke’nen huabaktie’ea’eri e’huae’taj ya’bae’apet.

¹⁷Ken, nog Diosen huata’moneri Dios huana’pak jakya’ o’orokonpo ke’nakon igku’etda siroenpi o’toepo. ¹⁸Diostaj e’nigmahuig kutopaya’ noga Diosen huata’moneri o’orokonpo. Ke’na huamamey ta’ak huairia ona’po,
—Uva e’boyog o’enek siroenpia uvas huadariyo yamagkupoktega’. —’Utta’da yana’apet. Nog Diosen huata’moneria siroenpi e’toetaj yana’apet.

¹⁹In konig huadari huae’eri dakhuea’ huaka’eritaj Diosa castiga o’magka’apo. Uvas konig dakhuea’ huaka’eri o’ne. Diosa huadariyo aya’da uvas o’magkupoktega’apo. O’magkupoktega’depo huaboro’kogyo on’togpo kenta’ o’batuga’apo. Konig aratbuta uva on’tuga’ika’ konigti dakhuea’ huaka’eritaj Diosa castiga ya’magka’apet. ²⁰Huakka’ jak adpen ken konig ya’batuga’apet. Castiga o’magka’apo. Huakka’nanada on’mabueypo huakka’nanada mimi ya’eapet, odnanada konig caballo eakittae’tē mimia odnanada ya’eapet. Kenpa’ti bidteda konig huahue mimi ya’huehua’apet, konig trescientos kilómetros ya’huehua’apet.

**Siete Diosen huata’moneria
sietea kene’huaya’ ke’poda
castiga yan’magka’apetnig
Juana o’tiahuayme’.**

15 ¹Onte’ti kurudyo ’uruda o’enek ijtomepu’kepo ijtiahuaymey. Diosen huata’moneria kene’huaya’ sietea’ nogpa’ nogpa’ ke’poda castiga e’magkapo’tē ijtiahuaymey. Diosa diga’ o’bahuadiaypo castiga o’magka’depo aya’da ya’dakea’apet.

²Nogdakon ijtiahuaymey. Konig ’urunanada e’pog irinada konig vidrionigere ta’akonigere ijtiahuaymey. Huiyoknanada huae’eritone’taj kenpa’ti ke’nen e’ketka’taj huakka’ada, nigpeehue’ o’nika’po kenpa’ti ke’nendik timadoyahue’ o’nepo irinada e’pog okta’bogpeirite on’mabopo arpas on’toepo Diostaj yan’batadi’kea’apet. Diosen arpas Diosa e’bayok yan’toepapet. ³Diosen huanigpeika’eri Moisésen e’batadi’kea’ kenpa’ti Ovejasi’poen e’batadi’kea’ on’batadi’kea’po:

Kenpihuay, ’urua’nanada i’ka’uyate,
Dios. Konig huaboro’da
i’ka’uyate. Aya’da i’ka’uyatenig

'urua'nanada o'e, Dios Huairi. Dios Huairia aya'da ka'dik i'epo teynanada i'e. O'nen hua'a buttida o'ika'. O'nen hua'a butukda o'ika', Dios Huairi. Nogbayo nogbayo huae'erien Huairi i'eonhuahuika'. ⁴Dapita' aya'anada ontaj okme'pukdik mo'ene, Huairi. Dapi' Dios huadakkanada o'e aya'ada ontaj tia'pakdik mo'ene, Huairi. Onyo'da huadaknada i'ika'ne. Onyo'da kenpa'da 'urunanada i'ika'ne. Konigepo nogba nogbayo huae'eri yan'batiakapet. Diostaj huikudate on'tibahuadpo o'deretpakpo 'uruda Dios i'unhuahuika', ya'nona'apet. Huakka'ada e'pog oktabogpete on'mabopo yan'batadi'kea'apetnig ijtiahuaymey.

⁵Nogdakon ijtiahuaypo kurudyo Dios kente e'ika' konig Diosen jakyo adkorepen Moisesen huidpegta' diez hua'a e'mana' o'ika' konig ekhuike'te jakyoda ijtiahuaymey. ⁶Keya' jakya' siete Diosen huata'moneri sietea' nogpa' nogpa' ke'poda castiga yan'magka'deapet. 'Uru yudtaj on'otpo yereda kenpa'ti senogda yudtaj on'otpo kenpa'ti orobijso'daktone'tada e'ka' huakagkate e'tie' on'otpo. ⁷Botta' botta' huanoe'eri Diosere onteteyo' o'nika'po nogtiada ya'bayokeapet. Siete Diosen huata'moneritaj copa orotada e'ka' ya'bayoke'apet. Siete copa orotada e'ka' ya'bayokeapet. Siete copa dakhuapa dakhuea' ogka'deika'nigtaj Dios huanoeonhuahuika'eria diga'da o'bahuadiaypo castiga diga'da ya'magka'apet. ⁸Dios eynanada o'epo senognanada o'epo teynanada o'epo Diosen jak kurudyo Dios o'ika'nok konig huakka' e'sihui' o'enok aratbutpi' be'api' kudhue'dik ya'neapet. Diosen

sietea huata'moneri nogpa' nogpa' ke'poda castiga dakhuapa magkahued e'ne'ted Diosen jakyo be'api' kudhue'dik ya'neapet.

Siete copa orotada e'ka' dakhuapa dakhuea' ogka'deika'nigtaj Diosa diga'da o'bahuadiaynok sietea Diosen huata'moneria dakhuea' huaka'eritaj castiga ya'magka'apet.

16 ¹Diosen jakya' 'utta'da ea' ijpeemey. Diosen siete huata'moneritaj o'mana'po, —Konig huadariyo siete copa dakhuapa castiga e'magka' yanoypo do'hued hua'ate castiga yan'magka'. —Diosa ya'mana'apetnig ijpeemey.

²Diosen huata'moneri huakkuruda o'hua'po huadariyo copate yadoyapet. Huadariyo Diosen hua'ate castiga ya'magka'apet. Aratbut huiyoknanada huae'eritone'dik e'tidoaya'de' kenpa'ti huiyoknanada huae'eritone' e'ketka'taj o'deretpakika'nok huasi'dak diga'da on'setpo, dignada yan'batiriapet kenpa'ti pagda ya'neapet.

³Diosen huata'moneria kenta' nogakon e'pogyo copate odoypo, e'pogyo konig Diosen hua'ate castiga o'magka'po, e'pog hue'ey e'bueyen mimida yan'maeapet. Aya'da e'pogyo huahueyo huanoe'eri yan'mabueyapet.

⁴Diosen huata'moneri nogakon bapaa' huahueyo kenpa'ti kente hue'ey sorokya' enhuiipoika'yo copate odoypo huahue kenpa'ti hue'ey mimida yan'maeapet. ⁵Kenokati nog Diosen huata'moneritaj ijpeepo, ke'na huahue huamatoe'eri o'ika'uyate.

—Castiga i'magka'po kenda castiga magka'dik i'ika'po, huadakda i'ka'ne, Huairi. Dios Huairi i'epo, kenpa'da huadakkanada i'epo, oy i'ika'po, kenpa'ti a'ennada i'ika'uyate. ⁶O'nen huanigpeika'eritaj on'barakuyatenok kenpa'ti o'nen

buttida hua'a huamanbatia'pakeritaj on'barakuyatenok kenomeytaj siroa yan'baarakapet. Dakhuea'da on'magka'nok mimi huakka' on'orokpo yan'mabueyapet. —Diosen huata'moneria kenda yaa'apetnig ijpeemey.

⁷Dioستaj huanigmahuig kutopaya' ea'te ijpeemey:

—Teynanada Dios i'ene. Aya'da ka'dik i'ene, Dios Huairi. Buttida i'mana'ika'po, butuknanada i'kika'po castiga i'magka'dene. Kenda Diosen huanigmahuig kutopaya' ea' ijpeemey.

⁸Diosen huata'moneri nogakon botta' botta'a niokpote castiga copate odoypo niokpotaj Diosa ukda ya'eanapetnok aratbuttaj dig'a da kabatita'te'po mameydik kajepo ⁹aya'tada o'batita'tepo huaso' e'mameytada nopo'koreahue' o'nepo, “Uruda i'ene.” Dioستaj onahue' ya'neapet. Dioستaj yan'tidike'apet. Ken Diosa sietea'a' ke'poda castiga magka'dik ya'apet.

¹⁰Diosen huata'moneri nogadakon huabaniga'a' huiyoknanada huae'eritone'yo copate yandoyapet. Dios Huairia ka'poda castiga o'magka'po, huiyoknanada huae'eritone'en huanigpeika'eriomey sikkiregyo o'nepo pai'nanada on'nopo'epo huakka'nanada dig'a da e'tiriada ¹¹nopo'koreahue' o'nepo huadig dakhuea'da yag'kika'apet. Dig'a da on'tiripo kenpa'ti huasi'dak on'basetpo Dioستaj on'huadiaypo yan'tidike'apet.

¹²Nog Diosen huata'moneriakon seisa Eufrates huaboro' huahueyo copate yandoyapet. Niokpo e'orokyen gobierno huairi yan'batiakapet. Sorotataere yan'batiakapet. Huaboro' huahue kanoktege'po ya'manigaitapet. Konig dag ee'te oktegdik ya'neapet.

¹³Ken, huamayuekeri bihuitone' huakittaya' dakhue' nokiregda

ya'orokapet. Huiyoknanada huae'eritone' huakittaya' nog dakhue' nokiregda ya'orokapet. Nama'da huamanbatia'pakerien huakittaya' dakhue' nokiregda ya'orokapet. Bapa' dakhue' nokireg konig huahuanig o'norokpo ke'na engaña huamagka' yan'huapet. Kenda ijtiahuaymey.

¹⁴Dakhue' nokireg konig toto' nokireya engaña a'magkaya'po 'uruu' yag'kika'apet yan'bayarea'apet. Nogyon nogyon on'bahua'po kan'batiarake'po gobierno huairi sorotataere yan'bakupopaka'apet. Diosnayo teyanada o'epo aya'da ka'dik o'ika'. Kenme'noe Diosenme'noete aya'nada yan'batiaraka'apet.

¹⁵“Yan'pee'. Ekpoe' nighue' ee'te huabereeri a'bereya'po on'tiakika'. Konigti aratbuta ekpoe' nighue' ee'te ijtiakapoy. Ke'na ekpoe' on'nigika' durugnada ya'neapet. Kenpa'ti konig yudtaj daka'da mo'toika'nig konigti do'taj moknopoe'po mo'nigpeika'po okbatikhue'da moknopoe'po do'a e'huatiakte durugda mo'epet. Do e'tiakde'te yudtaj othue' e'eonig mo'epo ehue' o'neapone. Kenpa'ti okbirahue'dik o'neapone.” Jesucristoa o'uyate. ¹⁶Ken Armagedónyo gobierno huairitaj yan'bakupopaka'apet. Kan'batiarake'po dakhue' nokirega yan'bakupopaka'apet. Armagedón hebreoen hua'adik o'e.

¹⁷Kene'huaya' Diosen huata'moneri sietea' copate kurudya' yadoyapet.

—Aya'da kenda o'dakea'de.

—Hua'enbaya'da Diosa 'utta'da yaa'apet.

¹⁸Ken huakka' ojbod o'epo, 'utta'da o'adpo, kenpa'ti kurudakon yaa'apet. Menoka' huahuepa' huadari dig'a da o'iyegpo, 'utta'da ya'iyegapet. ¹⁹Huakka' jak huaboro'nanada ee'tada bapata' ya'posaka'apet. Nogyo nogyo nog huadaribayo nog huadaribayo huakka' jak o'mahuekpo ya'basakapet. Kenpa'ti

huakka' jak Babilonia, huaboro'nanada Babilonia, huakka'da dakhuea' huaka'eri on'maetaj Diosa o'noPONPO diga'da o'bahuadiaypo diga'da castiga ya'magka'apet. ²⁰Kenpa'ti diga' castiga o'magka'po e'pogte huagkuta'mej e'ikada ya'titikonapet. Kenpa'ti castiga egkade'te huakupa e'ikada yatitikonapet. ²¹Kurudya' huaboro'da ore' ya'bakahua'apet. Oroganada o'epo nogtida cuarenta kilos ya'eapet. Aratbut ee'yo o'batikotnok aratbuta Diostaj yan'tidike'apet. Ke'ponadakon Diosa castiga ya'magka'apetnig kenda jitiahuaymey.

Ettone' huabakdejeri huairi ee'tada kentaj castiga ya'magka'apet.

17 ¹Diosen huata'moneri siete o'nepo, siete copa on'toepo, do'taj nogtiada behuatiakpo,

—Yatiak. Diosa ettone' huabakdejeri huairitaj castiga e'magka' o'tiahuayay'. Ettone' huabakdejeri huairi Babilonia huakka' jak konig e'pogte e'huadonig konig huairitone' o'nika'. ²Ken ettone' huabakdejeri huairi huakka' huadaribayo gobierno huairiere konig on'bakdejika'nig dakhuea' ogkika'po, konigti aya'ada huadaribayo huae'eria diga'da on'bakdejika'nig e'anig dakhuea'da ogkika'. —Diosen huata'moneria mename'ne.

³Ken Diosen Nokirega me'nopo'toepo Diosen huata'moneria be'tohuame'ne. Aratbut bahue' e'ika'yo be'tohuame'ne. Diosen Nokirega ettone'taj be'tiahuayame'ne. Huiyoknanada huae'eritone' huabedte e'huadte jitiahuaymey. Huabed huiyoknanada huae'eritone' sieteku o'epo diez huakupi e'epo Diostaj tahuirigdikyo' o'huaa'ika'. ⁴Ayagda yudtaj kenpa'ti bedda yudtaj ettone'a o'otpo oro 'uru huidsipo kenpa'ti 'uru perlas sakbij yudtate o'mabetika'. Copa orotada

e'ka' o'bapadpo, kenda dakhuea'da o'kika' eapa' Diostaj pagda o'nigepo konig copayo e'kika' hueda'da o'epo ke'na aya'tada diga'da dakhuea' o'kika'. ⁵Ettone'noyta' huadik e'timadoya' ee'te kendik aya'ada nopoehue'da o'nika'. Ken huadik: “Babilonia huakka' jak huairi ijje. Ettone' huabakdejeri nagonig ijje aya' huadariyo aratbuttaj dakhuea' huaka'eri ijje.” Kenda jitiahuaydepo ijnopounmey. ⁶Diostaj huaknopoe'eritaj ettone'a o'barakpo kenomeyen mimi huakka' on'mimihua'po kenpa'ti Jesustaj huamanbatia'pakeritaj o'barakpo kenomeyen mimi huakka' on'mimihua'po diga' o'pakpo o'magkika'. Kenda jitiahuaydepo diga'da ijme'pukemey.

⁷—Me'pukhue' yae'. Ken huabed huiyoknanada huae'eritone' ke'na ettone'taj o'tohua'ika'. Sieteku kenpa'ti diez huakupi o'ika'. Ken be'a ya'e. E'tiokhue e'ika'tada ontaj o'nopea'apone. ⁸Ke'na huiyoknanada huae'eritone' i'tiahuaydenig o'noika'uy oynayo e'bueyonigti o'ede. Nogok soroktoya' dakhuea' huaka'erikudak nokiregbaya' o'orokpo kente pai'da o'nopo'unhuahuika'apopo o'bueyapo. Aratbut huadariyo huae'eri Diosen huanoeonhuahuika'ba'te ke'nendik timadoyahue' o'nepo Jesusen huaknopoe'eri ehue' o'nepo a'ennada Dios huadari e'ka'te huanoeonhuahuika'ba'te ke'nendik timadoyahue' o'nuyate kenomey huiyoknanada huae'eritone'taj on'tiahuaydepo on'mame'pu'kepo on'nigpeika'apo konigepo ke'na a'ennada o'noe'uyate, oynayo e'bueyonigti o'e, onte'ti a'ti o'orokapo.

⁹In kenda e'nopoe'a'ta' ijpa'ki. Be'api' pee'dik ee'nayo men'pee': Huiyoknanada huae'eritone'en siete huaku o'eng siete huakupa o'e.

Kente siete huakupate huakka' jak Babilonia o'ika'. ¹⁰Siete huaku o'enig siete gobierno huairi o'ne. Huabaniga' huairi a'nenda nogok nogok huairi o'nikame'te aratbuta on'nigpeikame'te. Kenomey on'bueyde'uyate. Nogtida oyedda gobierno huairi o'edenok aratbuta on'nigpeika'. Nogakon gobierno huairi ehued o'e. A'timon o'eapo aratbuta on'nigpeika'apet. Ke'na ijhuiti huairi ikahue' ya'eapet. ¹¹Ke'na huabed huiyoknanada huae'eritone' o'noika'uyate. Oynayo e'bueyonig o'e. Siete gobierno huairi e'eada ke'na ocho gobierno huairi ee'pi' ke'na huiyoknanada huae'eritone' kenpa'da ya'bueyapet.

¹²Kenpa'ti diez huakupi i'tiahuaynig diez gobierno huairi ya'neapet. Konig gobierno huairi teyda manahued o'ne. Sue'da puug teyda mana'dik o'nedepo. Huiyoknanada huae'eritone'ere sue'da puug teyda mana'dik o'nedepo. ¹³Inomey diez gobierno huairi konigti on'pakpo huiyoknanada huae'eritone'taj huiyoka'da kamane'po on'teypaka'apo. ¹⁴Diosen Ovejasi'potaj dakhuea' o'nogka'aponig'a Ovejasi'ponayo huayakhue' ya'magka'apetnok Diosen Ovejasi'po aratbut huairien Huairi o'e kenpa'ti gobierno huairien gobierno Huairi o'e. Kenere Diosen e'baktie'ea' huae'eri o'nepo okbatikhue' o'noknopoeonhuahuika'apo. —Kenda Diosen huata'moneria mename'ne.

¹⁵—Ken huaboro' e'pogyonig ettone' huabakdejeri huairi o'huadika'nig. Kenda i'tiahueydenig o'nopoea'ne. Huaboro' e'pog konig huakka' jak huae', nogda nogda huadaribayo huae'eri, kenpa'ti nog hua'a nog hua'a huaa'pakeri konig e'pog o'ne. ¹⁶Diez huakupi i'tiahuaydenig o'nopoeapone. Diez gobierno huairi o'nepo ettone' huabakdejeri huairitaj

diga'da on'huadiaypo, ettone' huabakdejeri huairitaj diga'da castiga ya'nogka'po yan'biradapet. Ta'akyo yan'huigapet. ¹⁷Diosa o'paknok diez gobierno huairia huiyoknanada huae'eritone'taj yan'nigpeeapet. Huiyoknanada huae'eritone'a ettone'taj castiga yagka'apet. ¹⁸Kentaj ettone' huabakdejeri huairitaj i'tiahuaydenig ke'na huakka' jakda o'e. Ken jaktaj aya'ada gobierno huairi nogbaya' nogbaya' on'nigpeika'po. —Diosen huata'moneria kendakon mename'ne.

**Huakka' jak Babiloniataj castiga
Diosa o'magka'po o'mahuigapo.**

18 ¹Kenta' a'timon nog Diosen huata'moneri kurudya' o'huarakpo teynanada ighua'nanada mana'dik o'epo aya'tata mana'dik o'epo eynanada o'epo kenpa'ti senognanada o'epo huadariyo nogbaya' nogbaya' huabada eynanada ee'te ijtiahuaymey. ²Utta'nanada o'okoypo,

—Huakka'nanada jak Babilonia ehue' o'ede oynayo toto'enbayo o'ika'po, keyoda aya' dakhue' nokireg o'nika'apo kenpa'ti aya' dakhue' bakoy huayorerer'epi' konig matuk paga'da e'huie' keyoti o'ika'apo. ³Babilonia huae'eria huakka'nanada on'tamaika'nok aya'ada nogbayo nogbayo aratbuttaj huakka' katetapi' on'baeretpaka'uynok nogbaya' nogbaya' huae'eri huakka'tada on'baeretpakika'. Kenpa'ti aya' huadaribayo huairi Diostaj o'nokkahuepo Babiloniaen en'tamae diga'nanada o'deretpakika'po on'bae'ika'. Konig e'bakde'ikanig kenpa'da katetapi' o'deretpakika'. Kenpa'ti huadaribayo noga noga huabahuaya'eriomey Babilonia huae'erien huakka'da on'bae'ika'po huakka'nanada on'tamaika'nok. Kenda Diosen huata'moneria 'utta'da oa'uy. Kenda ijpeeemey.

⁴Ken kurudya' noga ea' ijpeedepo,
—Ken Babilonia huakka' jakyo
huae'eritaj yan'bakhua', do'hued
aratbut. Kenomeyere konigti
dakhuea' kahue' a'eya'po kenomeytaj
yan'bakhua'. Kenpa'ti castiga
kenomeytaj Diosa o'magka'apo
opudomeytaj castiga ogkahue' me'e'po
yan'bakhua'. ⁵Kenomeya dakhuea'da
ogkika'uy. Huakka'nanada dakhuea'
e'ka' o'tihueddenok konig huakupanig
kurudnejneja' o'edenok kenda dakhuea'
ogkika'nok Diosa okkahuehue' o'epo
castiga o'magka'apo. ⁶Kenomey huakka'
jak huae'eria nogomeytaj dakhuea'da
on'bakika'uyatenok kenomeytaj castiga
diga'da kamagke'. Botaa' castiga
e'magkapa' kamagke'. Nogomeytaj
huakka' pai'da on'manopo'ea'uyate.
Nogomeytakon huakka'tada
dakhuea'da on'batokika'uyatenok
huakka' castiga konig botaa' ee'pa'
pai'da kan'manopo'e'. ⁷Urua'da ijje
ijkikay nama'da on'nopoika'po kenpa'ti
konig kenomeya huakka'nanada
on'eretpakpo on'tamaika'nok
kenomeyakon pai'nanada
kan'manopo'ike'. “Iyo konig ettone'
gobierno huairi ijje. Ayhua ehue' ijje.
Pai'da ehue' ijjeapoy. Pai'da nopo'ehue'
ijjeapoy,” huanopoya'da nama'da
on'nopoika'. ⁸Konigepo nogme'noetida
Diosa castiga kenomeytaj
ya'magka'apet. Huakka'nanada
yan'mabueyapet. Huakka'nanada
pai'nanada yan'nopo'ea'apet.
Huakka'nada yan'bakusitokapet.
Kenda Babilonia huakka' jaktaj ta'aka
ya'mameyapet. Dios Huairi teynanada
o'epo kenomeya dakhuea' ogkika'uynok
pai'da nopo'edik o'neapo. Diosa castiga
magka'dik o'maeapo. Kenda kurudya'
ena'te ijpeemey.

⁹Nog huadariyo nog huadariyo
gobierno huairi nogyo nogyo
huae'eri ken huakka' jak Babilonia

huae'eriere katetapi' huakka'tada
o'deretpakika'uyate. Huakka'nanada
on'tamae'ika'uyate. Diosa Babiloniataj
castiga o'magka'depo o'mahuigpo.
Gobierno huairia e'mahuigte
on'tiahuaydepo yan'bahuikapet.
Suhue'nada o'nepo yan'bahuikapet.
¹⁰Diga'da on'mame'pukpo castiga
e'magkade'te huakka' jak e'meyte
adteda on'mabopo,

—Aaj, kenpihuay, pai'nanada
mo'nopo'e, Babilonia huae'eri.
Hueretnada huairi i'ika'nig'a
teynanada i'ika'nig'a noghoratida ontaj
Diosa castiga mogka'denok ehue'da
mo'ene. —Huakka' gobierno huairia
Babiloniataj ya'da'apet.

¹¹Kenpa'ti huadarieri nogbaya'
nogbaya' huabahuaya'eriomey
on'bahuikonhuahua'po kenomeyen
huabahuaya' e'tamaika' ken be'taj
bahuayahue'dik o'nepo. ¹²Kenomeyen
oro, kenomeyen 'uru siro plata,
kenomeyen 'urunanada huidsipo
huakka'teda kenomeyen perlas sakbij
huaka', 'uru tela lino e'ka', 'uru tela
seda e'ka', tela ayagda, tela bedda,
kenomeyen 'uru'huajeda ohueyen,
katepi' elefanteidaj e'ka', nog 'uruda
ohueyen huakka'teda, bronce siro,
hierro siro, 'uru mármol huid, kenomey
e'bahuaya'ta' en'paktada ¹³kenpa'ti
canela, huasihuaj 'uru'huajeda,
'uru'huajeda huabakpaka', kenpa'ti
'uru'huajeda mirra, 'uru'huajeda perfume,
vino, huasihuaj aypo huamayaka',
harina 'uruda, trigo, huabatohua'eri
konig mula, oveja, caballo, konig carro
caballo huatotok, aratbut huanaba'pi'
e'bahuaya'ta' on'pakika'nig'a
Babilonia huairi ehue'da o'nenok meyo
bahuayahue'dikda o'ne. ¹⁴Ken huakka'
jak Babilonia huae'eritaj:

—Nogda nogda 'uruda e'huae'
huada bo'eretpakika'nig oynayo
ehue'nanada mo'taene. Onte'ti

baehue'dikda mo'ene. Kenpa'ti katepi' uruda mo'tamae'ika'uyne. Katepi' huadaknanada mo'tamaika'uyning kenpa'da oynayo matoe'hue'da mo'eapone. Onte'ti maehue'da mo'taeapone. —Huabahuaya'eria yan'mana'apet.

¹⁵Nogya' nogya' huabahuaya'eria Babilonia huakka' jakya' huakka'nanada gana ogkika'uyate. Babiloniataj castiga e'magka'te on'tiahuaydepo on'me'pukpo adta'da on'tiahuaypo, suhue'da o'nepo yan'bahuikapet.

¹⁶—Aaj, kenpihuay, huakka' jak Babilonia huae'eria pai'nanada o'ne. Babilonia huakka' jak konig ettone' urua'da o'otika', 'uru lino tela yudtaj, 'uru ayagda yudtaj, 'uru huabed yudtaj, yudtaj oro sakbij o'betika', 'uru huids'i'po o'betika', perla sakbijkon o'mabetika'. Ken konig Babilonia 'urunanada o'ika'uyate. ¹⁷Ida konig nogminutotida aya'da ehue'nada on'tae'uy. —Huabahuaya'eria yan'mana'apet.

Barco capitán, huabatohua'erieme marinerore e'pogya' huakjene'eriomeyere huakka' jak Babilonia bidteda ya'neapet. ¹⁸Huakka' jak e'bakpakte on'tiahuaydepo,

—Ken jak huaboro' o'epo huakka'nanada on'matoika'po nog konigti huakka' jak ehue'da o'e.

—'Utta'nanada yada'apet.

¹⁹Suhue'nada o'nepo soroka huata' ogkusorokka'po on'bahuikpo:

—Aaj, menpa' ken huaboro' huakka' jak pai'nanada o'nede. Ken huakka' jakya' huakka'da o'matoika'nok kusi'pe barco huatae'erition gana ogkika'po ke'na huairionigition o'nika'po. Ijhuiti ehue' konig nogminutotida o'bakmamey'denok huakka' jak ehue'da o'ede. —'Utta'da ya'da'apet.

²⁰Kurudyo huae'eritaj, huaknopoe'eritaj, Cristoen

huata'mona'eritaj kenpa'ti Diosen huamanbatia'pakeritaj ken huaboro' jak huae'eriomeya dakhuea'da on'magkika'uynok Diosa castiga o'magka'denok yan'durugpakti'.

²¹Kenoka' Diosen huata'moneri nogtida o'epo teyda o'epo kate'kidpi' huatarua' huidtone'taj o'toepo e'pogtone'yo o'huidenpo, o'okoypo,

—Ken konig huaboro' huakka' jak Babiloniataj ke'poda ya'magka'apet. Ehue'da ya'eapet.

Onte'ti tiahuayhue'dikda ya'neapet.

²²Babilonia jak kurute dagta' arpa música, flauta música, trompeta músicakon onte'ti peehue'da ya'neapet. Onte'ti Babiloniayo katepi' baahue' ya'nika'apet. Katekidpi' huatarua' huidtone'ya' e'tarua' onte'ti peehue' ya'nika'apet. ²³Huakjeypi' onte'ti ey ikahue'dik ya'ika'apet. E'toepak fiestapi' onte'ti música peehue' ya'nika'apet. Babilonia huabahuaya'eriomey konig huabada huadaribayo adteda konig huairitone' o'nuynig'a. Nama'da tidig e'magkapa' engaña on'magkika'uyate. Diosen huata'moneria kenpa' ea'te ijpeemey.

²⁴Ken, Diosen huamanbatia'pakeritaj on'barakika'uyate. Diostaj huaknopoe'eritaj on'barakika'uyate. Nogbayo nogbayo on'barakika'uyate. Babilonia huae'eriomeya on'magka'uyatenok Dios Huairia castiga o'magka'apo. Kenda Diosen huata'moneria e'okoyte ijpeemey.

19 ¹Onte'ti kurudya' huakka'nanada 'utta'nanada ea'te ijpeemey:

'Urunanada i'ene, Dios Huairi.

Dios Huairi oro'en Dios

huadaknanada mo'tajika'ne.

Dios Huairiayo'da dakhuea'

e'ka' o'manopo'yarea'ika'.

Huabatioka'eri mo'tajika'ne. Dios

Huairiyo'da 'urua'nanada i'ika'.

Eynanada i'ika'. Teynanada i'ika'ne. ²Diosayo'da buttida o'maknokotpo castiga magka'dik ya'ika'apet. Ettone' huabakdejeria nogda nogda huadariyo aratbuttaj dakhuea' e'kika' o'manopoea'ika'uyate. Kenpa'ti huakka'tada e'eretpakika' o'manopoea'ika'uyate. Ke'nakon Diosen huanigpeika'eritaj o'barakika'uyate. Konigepo ettone' huabakdejeritaj Diosa castiga ya'magka'apet. Kurudya' utta'nanada ea'te ijpeemey.

³Onte'ti ea'te ijpeepo,
—'Urunanada i'ene, Dios Huairi. Dios Huairi oro'en Dios huadakkanada o'ika'. Ettone' huabakdejeritaj Diosa castiga o'magka'po o'mahuigika'. Esihui'kon kurudyo ya'behuikonhuahuika'apet. Batikhue' ya'eonhuahuika'apet. Kenpa' kurudya' ijpeemey.

⁴Ken Diosyo veinticuatro huairitone' cuatro huanoeonhuahuika'eriere Dios e'huahuadte on'eretpakpo okkubuka' on'tibahuedpo,

—Amén. 'Urunanada i'ene, Dios Huairi. —Diostaj ya'nona'apet.

⁵Dios e'huahuadya' onte'ti ijpeemey:
Oro'en Apag Dios huaboro'da i'ene. Huadakkanada i'ene. Teynanada i'ene mo'nona'ika'. Diostaj huanigpeika'eri kenpa'ti Diostaj huakme'pukeriapi' huairiapi', huanaba'api' mo'nona'ika'. Kenda Dios e'huahuadya' ea'te ijpeemey.

**Diosen Ovejasi'poen
e'toepak fiesta ya'apet.**

⁶Konig huakka'nanada aratbuta en'batia'pakte, konig huakka'nada huékuru eapa' utta'da ea', konig kurud utta'nanada eapa' ea'te ijpeemey:
'Urunanada i'ene, Dios Huairi.
Oro'en Dios Huairi teynanada

o'epo o'mana'ika'de. Aya' huadarieria huairiapi' kentaj peika'dik o'nede.
⁷Mon'madurugpak. Kentaj dakiti mo'nona'ika'. Huadakkanada i'ene, mo'nonika'. Jesús aya' huaknopoe'eritaj Diosen huabo jakyo o'matohua'depo Diosere Jesucristoere 'uru'nanada o'neonhuahuika'apo. Ken konig Diosen Ovejasi'po o'toepakdepo, oro' ke'nen huatoeonig 'urunopo'nanada o'tedepo 'uruananada o'baotdene. ⁸Yudtaj 'uru lino tela otdik o'ika'ne. Keregnanada senogda otdik o'ika'ne.

Oro'omey Diosen huaknopoe'eri huatoeonig o'taepo o'nigpeika'po huadakda o'kika'po ken konig 'uru lino yudtaj o'otika'ne. Kenda kurudya' eda'te ijpeemey.

⁹Kenda inpa' Diosen huata'moneria do'taj mename'ne:
—Do'hued jakyo yan'tiakpo yan'kudti'. Do'huedsi'poed e'toepak fiestate yan'tiakti'. Kenda yan'peepo durugada ya'neapet. Kenda yamadoya'. Kenda Diosa buttida mena'ne. —Diosen huata'moneria mename'ne.

¹⁰Kenta' Diosen huata'moneritaj a'eretpakya'po huikudate ijtihuadme'nig'a,
—Do'taj huikudate tihuadhue' mee'. Onere Diosen huanigpeika'erition ijje. Kenpa'ti o'nen huaknopoe'eri huama'buyere Diosen huanigpeika'erition ijje. Kenomey Jesúsaj daka' o'noknopoi'ka'po Jesús en hua'ataj daka' o'noknopoi'ka'. Kenomeyere huanigpeika'erition ijje. Diostayo'da huikudate yatihuadpo Diostaj yaeretpakikati'. —Diosen huata'moneria mename'ne.

Kenda Jesús a buttida o'manmadika'onhuahua'uynig Diosen huamanbatia'pakeritaj o'manopoea'ika'.

**Yereda caballota'pite Cristo
e'huadte Juana o'tiahuayme'te.**

¹¹Kenoka' kurud ekhuike'te yereda caballotaj ijtiahuaymey. Caballota'pite Cristo o'huadpo Diostaj okbatikhue'da daka' o'nigpeika'. Buttida huaa'ika'eri o'e. Ke'na huadakda o'ka'po, castiga o'magka'po konig Diosen taka'taj o'barakika'po huadakda o'kika'. ¹²Ke'nen huakpo konig ta'ak e'bakpakonig o'epo ken huakpoa aya'da tiahuaydik o'e. Huakute gobierno huairien huakka' uru huakuot o'ku'otpo aya' huadarien huairien huairi o'enk aya'ada kentaj nigpeika'dik o'ne. Ke'nen huadik e'timadoya'de ee' ke'nayo'da o'nopo. ¹³Ke'nen yudtaj huaok o'otpo mimia e'tibahuidbahuid o'eme'. Jesús en huadik "Diosen Hua'a" o'e. ¹⁴Huakka'nanada kurudyo huae'eria Diosen sorotataa on'ta'hua'po 'uruda lino yudtaj yereda on'baotpo yere caballota'pite on'bahuadpo on'ta'huame'. ¹⁵Ke'nen ighua'da hua'a huakittaya' konig siroenpi igku'etda o'orokpo nogbayo nogbayo huakka' oknopohue' huae'eritaj e'batituktukapa' ke'nen taka'taj e'batituktukapa' huiyokda ya'manika'apet. Konig vino huaka'eria uvadataj e'basapaa'pa' Diosa o'mahuadiayondenok Cristoa huiyokda castiga ya'magka'apet. Diosnayo teynanada o'epo aya'da ka'dik o'ika'. ¹⁶"Aratbuten huairien Huairi o'e. Gobiernomeyen huiri Huairi o'e." Kenda huaokte e'timadoya' o'eme'. Huakutipotekon e'timadoya' o'eme'. Kenda kurudyo ijtiahuaymey.

¹⁷Diosen huata'moneri niokpote o'bopo kurudte huayorere'eritaj: —Diosa castiga o'magka'po huakka'nanada on'mabueyapo. A'bapeya'po yan'batiak. ¹⁸Dakhuea'

huaka'eri on'mabueyapo. Gobierno huairi on'mabueyapo, capitán huairi on'mabueyapo. Nogda nogda huairi on'mabueyapo. Caballo on'mabueyapo. Caballota'pite huahuaderi on'mabueyapo. Diosa castiga o'magka'nok aya'da aratbut on'mabueyapo. Huanaba' kenpa'ti huanaba' ehuepi' on'mabueyapo. Kenpa'ti noyehuepi' tone'yahuepi' on'mabueyapo. Yan'kupopakpo e'buayenso' yan'bape'. —Huayorere'eritaj Diosen huata'mona'eria 'utta'nada ya'manokoyapetnig. Kenda ijtiahuaymey.

¹⁹Nogdakon ijtiahuaymey. Huiyoknanada huae'eritone'ere huadaribayo nogyo nogyo gobierno huairi sorotataere a'barakya'po ogkupopakdepo kentaj yere caballota'pite o'huadnigtaj ke'nen sorotataaj a'barakya'po yagkupopakpetnig ijtiahuaymey. ²⁰Diosa huiyoknanada huae'eritone'taj teyda o'to'epo, nama'da huamanbatia'pakerieretaj teyda o'mato'epo, huaboro' e'pogtone' ta'akyo ya'maenapet. Huiyoknanada huae'eritone'a e'tiahuayteda kenda aratbuta tiahuayhued o'nika'nig nama'da huamanbatia'pakeria o'manigkika'uy. Engaña a'magkaya'po 'urua'da nama'da o'manigkika'uy. Engaña o'magka'nok aratbuttaj huiyoknanada huae'eritone'endik huaso'ta' on'timadoya'uy kenpa'ti huiyoknanada huae'eritone'en e'ketka'taj on'eretpakika'uy. Huae'eritone'taj nama'da huamanbatia'pakerieretaj teyda o'mato'epo nohuey huaboro' e'pogtone' ta'akyo ya'majenapet. Ta'ak azufreere diga'da o'bakpakika'. ²¹Nogomey huiyoknanada huae'eritone'en huadaribayo huairitaj sorotatatere

siro o'barakuy. Ken siro huakittaya' o'orokpo ke'na caballota'pite o'huadpo kenkittaya' siro o'orokpo aya'tada o'barakuy. Aya' e'barakde'te kenomeyen huaso'taj huayore'eria dapoteya'da kenomeyen huaso' ya'bapeapet. Kenda ijtiahuaymey.

Mil añoستا o'tia'pak.

20 ¹Nogdakon ijtiahuaymey. Kurudya' Diosen huata'moneri nogtida o'huarakpo, sorokkogyo adteda dakhuea' huaka'erikudakenbayo huakhuik llave o'toepo sirobi cadenatone' o'toepo, ²huamayuekeri bihuitone'taj teyda o'toepo sirobia o'tinukupo mil años tiokhuik hue' ya'unhuahuika'apet. Huamayuekeri bihuitone'taj o'dikka'uyate Satanás diablo toto'. ³Kentaj sorokkogyo adteda dakhuea' huaka'erikudakenbayo o'endepo o'tinokhuikpo teyda yatiokkasapet mil huabayok e'unhuahuika'te huadaribayo aratbuttaj engaña kahue'dik kaunhuahuike'po. Mil huabayok e'tipokde'te sue'da huabayok kaunhue'po hua'dik o'enok oroka'dik ya'eapet. Kenda ijtiahuaymey.

⁴Kenokti huakka' huairi on'bahuadpo huaboa'da dakhuea' huaka'eritaj castiga magka'dik ya'neapetnig ijtiahuaymey. Kenpa'ti huakka' aratbut Jesucristotaj on'tia'pakika'uyatenok kenpa'ti Apag Diosba' on'tia'pakika'uyatenok, oknopohue' huae'eria on'bakuokeg'uyate. Kenomey huaknopohue'eri huiyoknanada huae'eritone'taj eretpakhue' o'nika'uyate. Huiyoknanada huae'eritone' e'ketka'ta' eretpakhue' o'nika'uyate. Huanoytapi' huaba'tapi' huiyoknanada huae'eritone'dik timadoyahue' mee' o'nona'ika'uyate. Kenomeytaj ijbatiahuaymey kenomey kubarakya' on'noyhuadpo

Cristoere o'neonhuahuika'po mil huabayok Cristoere huairia yan'mana'onhuahuika'apet. ⁵Kenomeya huakkuruda manoyhuaddik ya'neapet. Nog aratbutkudaknayo kubarakya' o'neonhuahua'po mil huabayok e'pokte yan'noyhuadapet. ⁶Aratbut huakkuruda on'manoyhuadpo durugnanada o'neonhuahuika'apo. Diosenyo'da o'neonhuahuika'apo. Kenpa'ti 'urunopo'nanada o'neonhuahuika'apo. Onte'ti mabueyhue'dik o'neonhuahuika'apo. Kenomeynayo Diosenere Cristoenere konig sacerdote huamanignitionapakika'eri o'neonhuahuika'apo. Mil huabayok Cristo huairiere on'mana'onhuahuika'apo. Kenda ijtiahuaymey.

⁷Ken mil huabayok e'pokde'te Diosen huata'moneria Satanástaj yanokhuikeapet. Sorokkogyo' ya'orokapet. ⁸Huadaribayo nogyo nogyo aya'tada engaña a'magkaya'po ya'orokdeapet. Gog aratbuttaj Magog aratbuttaj engaña a'magkaya'po ya'bahuahua'apet. (Diosatj pakhue' huae'eri o'nenok) Diosen aratbuttaj kan'barake'po Gog sorotataj Magog sorotataeretaj ya'bakupopakapet. Huakka'nanada ya'neapet. Konig kuhuadonig huakka'nanada o'nepo sorotatayo' huakka'nanada ya'neapet. ⁹Huadariya' aya'baya'da yan'batiakapet. Diosen huadi' aratbuttaj yan'bahuatiakapet. Diosen aratbuttaj kenpa'ti Diosen di' huakka' jak kurute yagkupopakapet. Diosa kurudya' ta'aka aya'tada ya'mahuigapet. ¹⁰Diabloa engaña huaka'eritaj huaboro' e'pog ta'akyo e'bakpakyo ya'enapet. Huaboro' ta'ak konig e'pogtone' uknanada ya'bakpakonhuahuika'apet, azufreere uknanada ya'bakpakonhuahuika'apet. Keyotion ta'akyo huiyoknanada huae'eritone'taj nama'da huamanbatia'pakerieretakon huakkuruda o'maendej. Keyo

kenpa'da ya'neonhuahuika'apet.
Keyo castiga o'magka'nok pai'da
yan'nope'eonhuahuika'apet.
Huame'noeere sikyo'eta' pai'nanada
yan'nope'eonhuahuika'apet.

**Aya' e'bueykudak oknopogehue'
huag'eritaj Dios Huairia
castiga o'magka'apo.**

¹¹ Huaboro' yereda huairien
huahuadtaj ijtiahuaymey. Kente e'huadte
Dioستaj ijtiahuaymey. Diosya' huadari
kurudere o'titikonme'. Onte'ti be'api'
huahuayhue'da ya'neapet. ¹² Dioste
huakokpen e'bueykudaka on'tikupobopo
aya'ada huairiere huanaba'ere aya'ada
on'tikupobome'. Beroba' e'ba'korig
a'batiahuaya'po o'ba'tikujme'. Nog
beroba' e'noeonhuahuika'ba'kon
o'ba'tikujme'. E'bueykudak katapi'
egkadhuahuika'u yde'te beroba'te
e'timadoya'de' o'enenok huadakpi' dakhuea'
e'ka'pi' Diosa beroba'taj o'tiahuaydepo
castiga ya'magka'apet. ¹³ Aratbut
huahueyapi' e'pogyapi' nogyo nogyo
huadaritapi' on'mabueyika'uyatenig
ke'na Dioste on'hua'depo on'tikupobonok
beroba'te kenda egkadhuahuika'u yde'te
e'timadoya'de' o'enenok huadakpi'
dakhuea' e'ka'pi' o'tiahuaydepo castiga
ya'magka'apet. ¹⁴ E'bueyika' kenpa'da
a'dakia'po a'batikaya'po kenpa'ti
e'bueykudakenba a'dakia'po a'batikaya'po
huaboro' e'mahuig ta'akyo ya'maenapet.
Ken huaboro' e'mahuig ta'ak bottaa'tea'
kene'huaga'da huabuey o'e. ¹⁵ Ayo huaboro'
ta'akyo a'mahuigikaya'po ya'maenapet.
Huadik e'noeonhuahuika' beroba'te
timadoyahue' e'huag'tanayo ya'maenapet.
Huaboro' e'pog ta'akyo ya'maenapet.
Kenda aya'da ijtiahuaymey.

**Huabo kurud huabo huadari
Juana o'tiahuay'uyate.**

21 ¹ Nogok huabo kurud huabo
huadari ijtiahuaymey.

Huakkuruda kurud a'ennada
o'ika'uynig kennayo ehue'nada
ee'te kenpa'ti huakkuruda huadari
a'ennada o'ika'uynig kennayo ehue'da
ee'te kenpa'ti e'pogpi' ehue'nada
ee'te ijtiahuaymey. ² Huabo Jerusalén
Diosen huakka' jak kurudya' Diosya'
e'huarakte do Juana ijtiahuaymey. Jak
'urunanada ijtiahuaymey. Konig ettone'
huaboa'da a'toepakya'po huatog'taj
'urunanada yudtaj onotika' konigti
Diosen huabo jak 'urunanada ya'eapet.
³ Utta'da hua'a kurudya' Diosenbaya'
ijpeemey:

—Yan'pee'. Oyda aratbutere Dios
o'noika'. Aratbutere o'noika'apo.
Ke'nen aratbut o'neapo. Aratbuten
Dios a'eya'po aratbutere o'ika'apo.
⁴ Diosa o'manopo'yarea'denok onte'ti
suhue' ikahue'dikda ya'neapet, onte'ti
bueyhue'dikda ya'neapet, onte'ti
huikhue'dikpi' ya'neapet onte'ti
bahuikikahue'dik ya'neapet, onte'ti
digpi' ikahue'dikda ya'neapet. Konig
a'nen o'ika'uynig konigti oynayo
ehue'da ya'eapet. Kenpa' kurudya' ea'te
ijpeemey.

⁵ —Yan'pee'. Aya'da huaboa' ijka'nig.
—Diosa kurudya' mename'ne. Kenpa'ti,
—In huadik ona'nig buttida huadik
o'enenok yamadoya'. In do'hued huadik
oknopoika'dik me'neapone. —Diosa
mename'ne.

⁶ —Aya'da ijka'po ijkuhuitdey. Do
huakkurueri ijikay. Kene'huaya'
huag'eri ijikay. Konig la letra A
huakkuruda letra o'e. Konigti do
huakkurueri ijikay. Konig la letra
Z kene'huaya' letra o'e. Konigti do
kene'huaya' huag'eri ijikay. Maymaya'
huaa'eria hue'ey huakka' on'pakika'.
Konigti do'taj huakka' e'paknayo konig
katetehue' mo'manounhuahuika'apone.
⁷ Aya'ada do'taj daka' moknopoika'po
okbatikhue'ada o'nepo konig
huayakhue' huaka'eri o'nepo aya'da

do'hued yan'bae'apet kenpa'ti
do'huedsi'po ya'neapet kenpa'ti
kenomeyen Apag Dios ijjeapoy.
8Dakhuea' huaka'eri kenpa'ti
huamidideri Cristotaj eknopoe'taj
huame'pukeri, oknopoghue' huae'eri,
dakhuea' huahuaa'eri, imahuadiaypo
huabarakeri, ieretpakpo huabakdejeri,
tidig huaka'eri, dios e'ketka'ta'
huaeretpakeri, da huaa'eritakon
huaboro' e'pog ta'ak huamahuigyo
yan'mahuigonhuahuika'apet. Azufreere
yan'mahuigonhuahuika'apet.
Pai'nanada yan'nopo'eonhuahuika'apet.
Kenda bottaa'tea' huabuey o'e. Dios
kurudya' ena'te ijpeemey.

**Huabo Jerusalén Juana
o'tiahuay'uyate.**

9Diosen huata'moneri siete copa
huatoe'eria o'nepo Diosen castiga
huamagka'eri siete e'eadá nogtiada
do'taj mena'po,
—Yatiak. Diosen Huasi'poen
huatoeen jak ontaj o'totiahuayi'. Keyo
huaknopoe'eri yan'noeonhuahuika'apet
Diosere. —Do'taj mename'ne.
10Diosen Nokiręga do'taj
a'tiahuayaya'po Diosen huata'moneria
be'tohuame'ne. Huabidkupayoda
be'tohuame'ne. Kurudya' Diosen
Jerusalén huakka' jak e'huarakte
be'totiahuayme'ne. 11Konig Dios
eynanada o'epo konig senogda o'eme'.
Diosen jakkon eynanada senogda
o'epo konig 'uru huids'i'po senogda
o'epo, konig huid jaspe 'uruda o'epo,
konig vidrionig irida o'epo Diosen
jak 'urunanada o'eme'. 12Jak kuru
huanigte huaboro'da ekbiriktone'
o'epo, huabidda o'epo ekbirikyo doce
akbogpe o'epo, Diosen huata'moneri
nogti nogtia' aya' akbogpete o'bopo,
doce Israel aratbutdik doce nogendik
nogendik e'timadoyae' o'eme'. 13Niokpo
e'orokyen' bapa' akbogpea' o'epo,

niokpo e'sikpen bapa' akbogpeation
o'epo, kenpa'ti e'dea' norteyon bapa'
akbogpeation o'epo, nog e'dea' suryon
bapa' akbogpeation o'epo. 14Jak kuru
ekbiriktone' doce huid huaboro'a
enuada' o'epo Ovejasi'poen doce
huamata'mona'eridik nogdik nogdikti
doce huidtone' enuada'te e'timadoya'
o'eme'. Kenda ijtiahuaydepo nogdakon
ijtiahuaymey.

15Ken Diosen huata'moneria
do'taj menbatia'pakpo orotada e'ka'
siropi jak huatidika' o'toepo Diosen
huakka' jaktaj a'tidikaya'po, ekbiriktaj
a'tidikaya'po, ekbirik akbogpekon
a'tidikaya'po oro siropi jak huatidika'
o'toeme'. 16Diosen huakka' jak
huabidnanada o'epo huabidda konigti
huabidda e'dea'. Diosen huata'moneria
huakka' jaktaj o'tidika'po oro siropi
huatidika' o'tidika'po, dos mil
doscientos kilómetros huabidda o'eme',
konigti huabidda e'dea', kutayo konigti
o'eme'. 17A'timon ekbiriktone'taj
o'tidikame'. Ojkuya' e'dea' sesenta y
cuatro metros Diosen huata'moneria
o'tidikame'.

18Huakka' jak ekbirik jaspe
'uru'huidtada e'ka' o'eme'. Diosen
huakka' jak oroyo' e'ka' o'eme'. 'Uruda
konig vidrionig o'eme'. 19Ekbirik
huid huaboro'a enhuadhuadte
'uru'huids'i'poa e'timabeta' o'eme'.
Nogda nogda 'uru'huids'i'poa e'timabeta'
o'eme'. Huakkuru enuada'ta' jaspe
'uru'huids'i'poa e'timabeta' o'eme'.
Burada o'eme'. Bottaa' enuada'ta' 'uru
zafiro huids'i'poa burada e'timabeta'
o'eme'. Bapaa'ta' enuada'ta' 'uru ágata
huids'i'poa e'timabeta' o'eme', botta'
botta' enuada'ta' 'uru esmeralda
kihuey huids'i'poa e'timabeta' o'eme'.
20Huabaniga' enuada'ta' 'uru ónice
bedda huids'i'poa e'timabeta' o'eme'.
Seista' enuada'ta' 'uru cornalina
bedda huids'i'poa e'timabeta' o'eme'.

Sieteta' enhuada'ta' 'uru crisólito nog kihueyada huidsi'poa e'timabeta' o'eme'. Ochota' enhuada'ta' 'uru kihueyada berilo huidsi'poa e'timabeta' o'eme'. Nueveta' enhuada'ta' 'uru jeyda topacio huidsi'poa e'timabeta' o'eme'. Diezta' enhuada'ta' 'uru burada crisoprasa huidsi'poa e'timabeta' o'eme'. Onceta' enhuada'ta' 'uru bed jacinto huidsi'poa e'timabeta' o'eme'. Doceta' enhuada'ta' 'uru ayagda amatista huidsi'poa e'timabeta' o'eme'.²¹ Ekbirik doce akbopete nogti nogtia e'beta' perla o'eme'. Huakka' jak dag eretnopoyo dagtaj 'uru orotada e'ka' o'epo 'urunanada o'eme'.

²²Diosen e'huai'ka' jak tiahuayhue' ijjemey. Teyda Dios Huairi kenpa'ti Diosen Ovejasi'po aya' jakyoda o'nika'.²³ Niokpoa eyda nighue'dik mo'ene kenpa'ti puugapi' ey nighue'dik mo'ene. Dios keyoda o'ika'po eyda o'ika'nok. Kenpa'ti Diosen Ovejasi'poa aya' jakyoda huakjey o'e.²⁴ Nog huadari nog huadari aratbut Diosen dakhuea' e'ka' huamanopo'korea'eri huaboda huakka' jak huakjeyyo on'noeonhuahuika'apo. Huadari gobierno huairia huakka' jaktaj 'urunanada o'e on'huaa'ika'apo. Diostaj 'urua'da on'nigkika'apo.²⁵ Ekbirik akbogpe okhuikhue' o'ika'apo. Huame'noe okhuikhue' o'ika'apo. Sikhue'dik o'ika'apo.²⁶ Kenda Diosen huakka' jak kenpa'da huadaknanada o'e. 'Urunanada o'e. Huakka' aratbut nog huadariyo nog huadariya' huae'eria on'daika'apo.²⁷ Aya' dakhuea' huaka'eri, aya' Diostaj pakhue' huae'eri, aya' nogtaj nogtaj huadiayeri aya' Diostaj nigpeehue' huae'eri aya'da nama'da huaa'erikon Diosen jakyo kudhue'dik ya'neapet. Ovejasi'poen huanoenhuahuika'ba'te kenomeyen huadik e'timadoya' o'nepo oro'omey huaknopoe'eri oro'omeyyo'da Diosen

huakka' jakyo kuddik ya'neapet. Kenda ijtiahuaymey.

22¹ Ken Diosen huata'moneria nogdakon be'totiahuayme'ne. 'Uru'hueyda be'totiahuayme'ne. Hueirida konig vidrionig o'epo. Kenhueya' Diosen aratbuttaj o'manoeanhuahuika'. Dios huahuadya' Ovejasi'po huahuadya' 'uru'hueyda o'orokonhuahuika'apo.² Huakka' jak dagnopoyo o'huehua'ika'po, huahuete botpenpenda akta'bogpepen huanoeanhuahuika' hueymey o'bakerekika'po, ken hueymey nog huabayoktida aya' puugda o'dapakika'. Ken huaba'a aratbuttaj o'bayarea'ika'.³ Katepi' dakhuea' e'ka' kenpa'ti dakhuea' huaka'eri keyo Diosen huakka' jakyo ehue'da ya'neapet. Dios Ovejasi'poere huakka' jakyo o'nika'aponok Diosen huanigpeika'eria Diostaj on'eretpakonhuahuika'po Diostaj on'nigpeika'.⁴ Diosenkoktaj yan'tiahuayonhuahuika'apet. Diosendik huanoyte e'timadoya' ya'nunhuahuika'apet.⁵ Huakka' jakya' sikhue'dikda ya'ea'apet. Jakyo huae'eria onte'ti huakjey huakpakata' pakhue' ya'neapet. Niokpoa e'nigta'teta pakhue' ya'neapet. Dios Huairiada huanigpeika'eritehuapa' huakjey o'eonhuahuika'apo. Huanigpeika'eriomeya' Diosere konig gobierno huairi ya'neonhuahuika'apet.

Jesucristo ida o'tiakapo.

⁶Diosen huata'moneria do'taj mename'ne:

—In hua'a buttida o'e. Daka'da oknopoika'dik ka'nike'. Dios Huairien Nokirega' Diosen huamanbatia'pakeritaj o'manopoe'a'ika'uyate. Diosa ke'nen huata'moneritaj o'mata'mona'de'uy. Diosen huanigpeika'eritaj kamane'po o'mata'mona'de'nok. Ken konigda o'epo, kenda Diosa o'ka'aponig

kamane'po mo'ta'mona'ne. —Diosen huata'moneria mename'ne.

⁷—Idada ijtiakapoy. —Huairi Jesucristoa oa'uyate. In beroba'taj aya'ada e'nigpeika'nayo durugda ya'nika'apet.

⁸Do Juan ijjepo kenda aya'da ijpeemey aya'da ijtiahuaymey. E'peede'te e'tiahuayde'te Diosen huata'moneri'ite kentaj a'eretpakya'po huikudate e'tihuadtada ⁹kennayo do'taj —Keje'. Kenda kahue' ya'e'. Do'taj huikudate tihuadhue' mee'. On onigtion Diostaj huanigpeika'eri ijje. Kenpa'ti konig Diosen huamanbatia'paken o'nen huama'buy huanigpee'eri onigti ijje. Kenpa'ti in beroba'taj aya'ada huanigpeika'erionigti Diosen huanigpeika'erionigti ijje. Diostayo'da diga'da yaeretpakika'. Diostayo'da huikudate yatihuadika'. —Diosen huata'moneria mename'ne.

¹⁰—In beroba'te huabodik yamadoya'po konig iregireg matoehue' yaeti'. Ken i'tiahuaydepo i'madoya'denig a'ti kenda Diosa o'ka'apo. ¹¹Oynayo kenpa'da dakhuea' huaka'eria nogiti nogiti dakhuea' ogkika'apo. Kenpa'ti dakhuea' huaa'eri nogiti nogiti dakhuea' on'bahuaa'ika'nok Diosa castiga ya'magka'apet. Kenpa'ti huadaka' huaka'eriomeynayo batikhue'ada huadaka' kagkike'. Nogiti nogiti huadaknanada kagkike'. Diosenyo'da huaka'eria Diosenyo'da nogiti nogiti kagkike'. —Diosen huata'moneria mename'ne.

¹²—Yanpee'. Ida ijtiakapoy. Ijtiakdepo dakhuea' huaka'eritaj castiga ijmagka'apoy. Huadak huaka'eritaj huadaka'nada ijmanigkadhuahuika'apoy. Ijmanoeanhuahuika'apoy. ¹³Do konig la letra A ijjepo, huakkurueri ijje. Kenpa'ti konig la letra Z ijjepo,

huata'pote kene'huaya' huae'eri ijje. —Jesús Huairia oa'uy.

¹⁴Aratbuta on'manopo'korea'po Cristotaj o'noknopoika'po Jesúsa o'manigbueypo dakhuea' e'ka' o'manopo'tihueke'po o'bakkahuea'nok Diosere on'noeonhuahuika'apo kenpa'ti huaboda jak Jerusalényo kuddik o'nika'apo. Durugnanada o'nika'apo. ¹⁵Jak kurute o'nepo konig kudhue'dik o'nepo, dakhuea' huaka'eriomey, tidig huaka'eriomey, nogtaj nogtaj huabakdejeriomey, o'huadiaypo huabarakeriomey, dios e'ketka'taj huaeretpakeriomey, kenpa'ti da huaa'eriomey Diosen huaboda Jerusalén jak kurute o'nepo, kudhue'dik ya'neapet.

¹⁶—Do Jesús ijjepo Cristoen huaknopoe'eritaj aya'da Juan i'madoya'denig buttida o'e kamanopoeanhue'po do'hued huata'moneritaj o'nigta'mona'ne. Do Davidkudaken adhuea'pane' ijje. Oyda do'huakon Daviden huayayo ijje. Konig siokpo magkesi eyda o'ika'nig ken eyda konig 'urunanada ijjenok do'taj 'urua'nanada o'noknopoika'pone. —Jesús oa'uy.

¹⁷—Yan'tiak, Cristotaj yanoknopoe'. —Diosen Nokirega o'mana'. Kenpa'ti Ovejasi'poen huatoea, Cristoen huaknopoe'eria on'mana'. Be'api' kenda e'peenayo yan'tiak.

Kenomey Diostaj on'pakpo Jesucristotaj kanoknopoike' Diosere yan'noeonhuahuika'apet. Konigti hue'eyta' maymaya' eapa' kada'po Cristotaj kan'huahue', kenpa'ti Cristotaj kanoknopoe'. Konig Diosen huanoeanhuahuika' hue'ey kan'maye'. Katetehue' kan'maye'.

^{18,19}In beroba'te Diosen hua'a ijnigmadoya'denig be'omeyapi' in hua'a inberoba'te e'tiahuayika'ada nogpa'da on'mana'po nogda e'manmadika'nayo

konigda Diosa castiga ya'magka'apet.
 In beroba'te oa'ika' konigda
 kenomeytaj Diosa castiga
 ya'magka'apet. In beroba'te Diosen
 hua'a be'omeyapi' e'tiahuayika'ada
 eknopog' pakhue' o'nepo
 manmadikahue' o'nika'nok kenomeytaj
 Diosen e'manoeonhuahuika'ba'yo
 kenomeyendik yabaktihuekeapet
 kenpa'ti Diosen huaboda huakka'
 jakyo kudhue'dikda ya'neapet. Diosen
 e'manoeonhuahuika'ba'taj kenpa'ti

Diosen huabo huakka' jaktaj in
 beroba'te ijtimadoya'dey. Aya' Diosen
 hua'a in beroba'te huapee'eritaj daka'
 ijmaboroay.

²⁰Kenda aya'da en'manade'te,
 —Dapita' idada ijtiakapoy. —Huairi
 Jesúsa oa'uy.

Kenda ia'nig ida yatiak, Huairi Jesús.
 Do Juana yona'mey.

²¹Opu domeytaj aya'tada oro'en
 Huairi Jesucristoa daka' mogkike',
 ken.